

Confidex.Q4 2020

Despre încrederea în economie
în vremuri de criză

Confidex.Q4 2020

Concluzii principale

crește încrederea
managerilor români în
economie

45

Indicele Confidex

scade cu **5%**

segmentul managerilor
care resimt lipsa
cash-flow-ului ca o
problemă acută

15% Q4

vs. 20% Q3

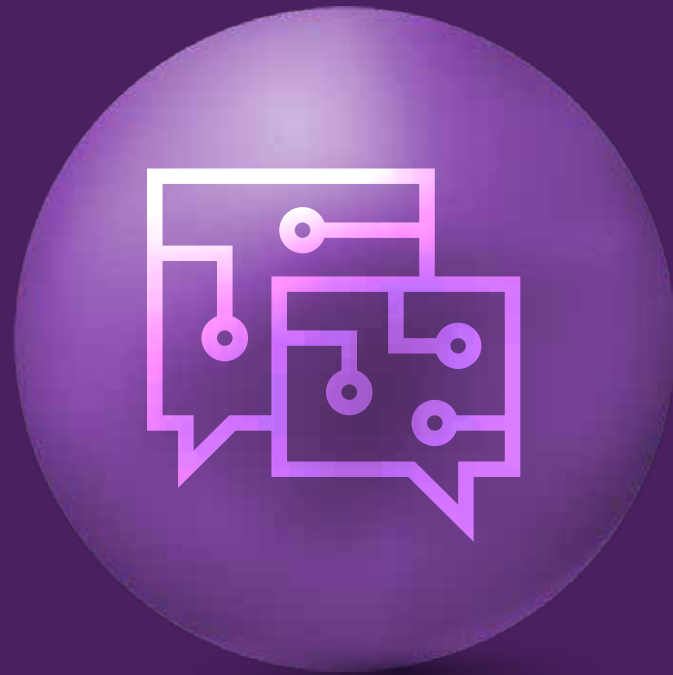
implementarea
telemuncii la un
nivel record

55%

dintre companii
lucrează în regim
telemuncă

Confidex.Q4 2020

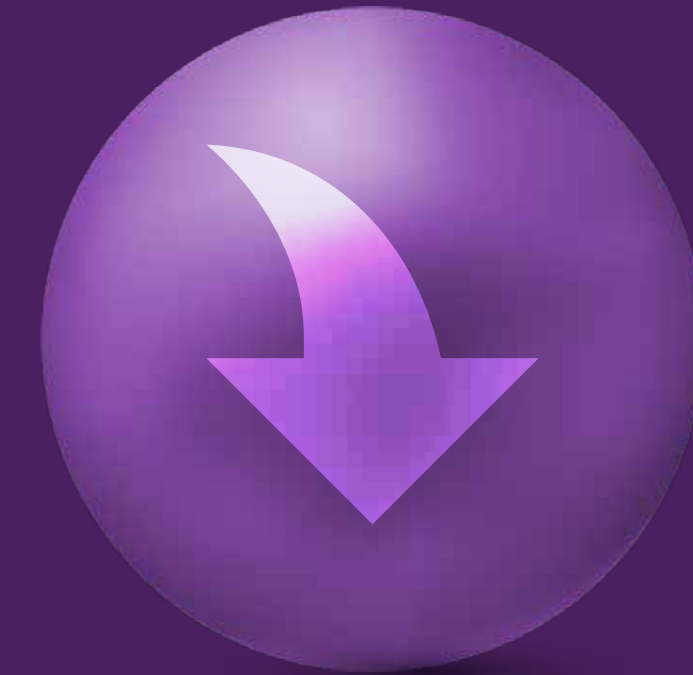
Concluzii principale

**s-a dublat
numărul managerilor
care mizează pe
digitalizare
în companiile lor**

**cu 10% mai puțini
manageri
iau în considerare
tăierea de costuri
ca modalitate de
redresare**

**cifra de afaceri a scăzut
cu 42%
mai puțin decât
previziunile pesimiste
de la începutul
pandemiei
(10% vs 17%)**

Confidex.Q4 2020

Concluzii principale

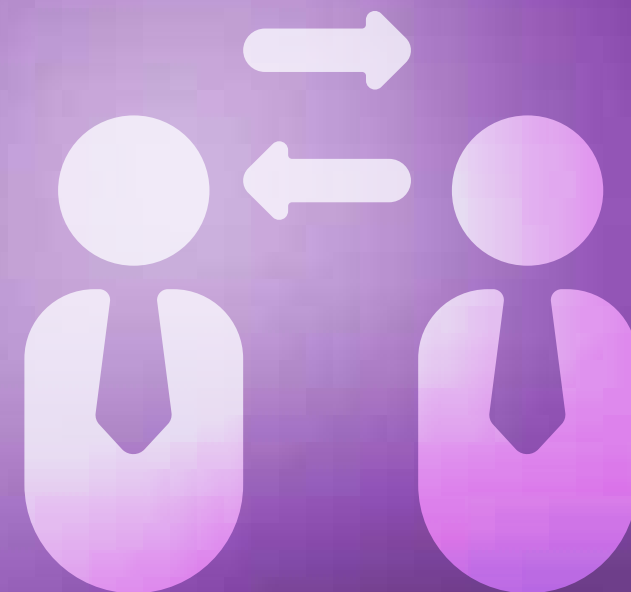
dintre manageri
au declarat că
**vor regândi strategia
companiei ca efect al
pandemiei**

**se reia activitatea de
recrutare.**

Cu 11% mai puțini
manageri au
suspendat activitatea
de recrutare

dintre manageri
consideră că
**demararea campaniei
de vaccinare împotriva
COVID va avea
impact pozitiv asupra
economiei naționale**

Confidex.Q4 2020

Concluzii principale

**starea de spirit
a managerilor**

(îngrijorare vs
relaxare), pe o scară
de la 0 la 10
de la 4.4 în Q3

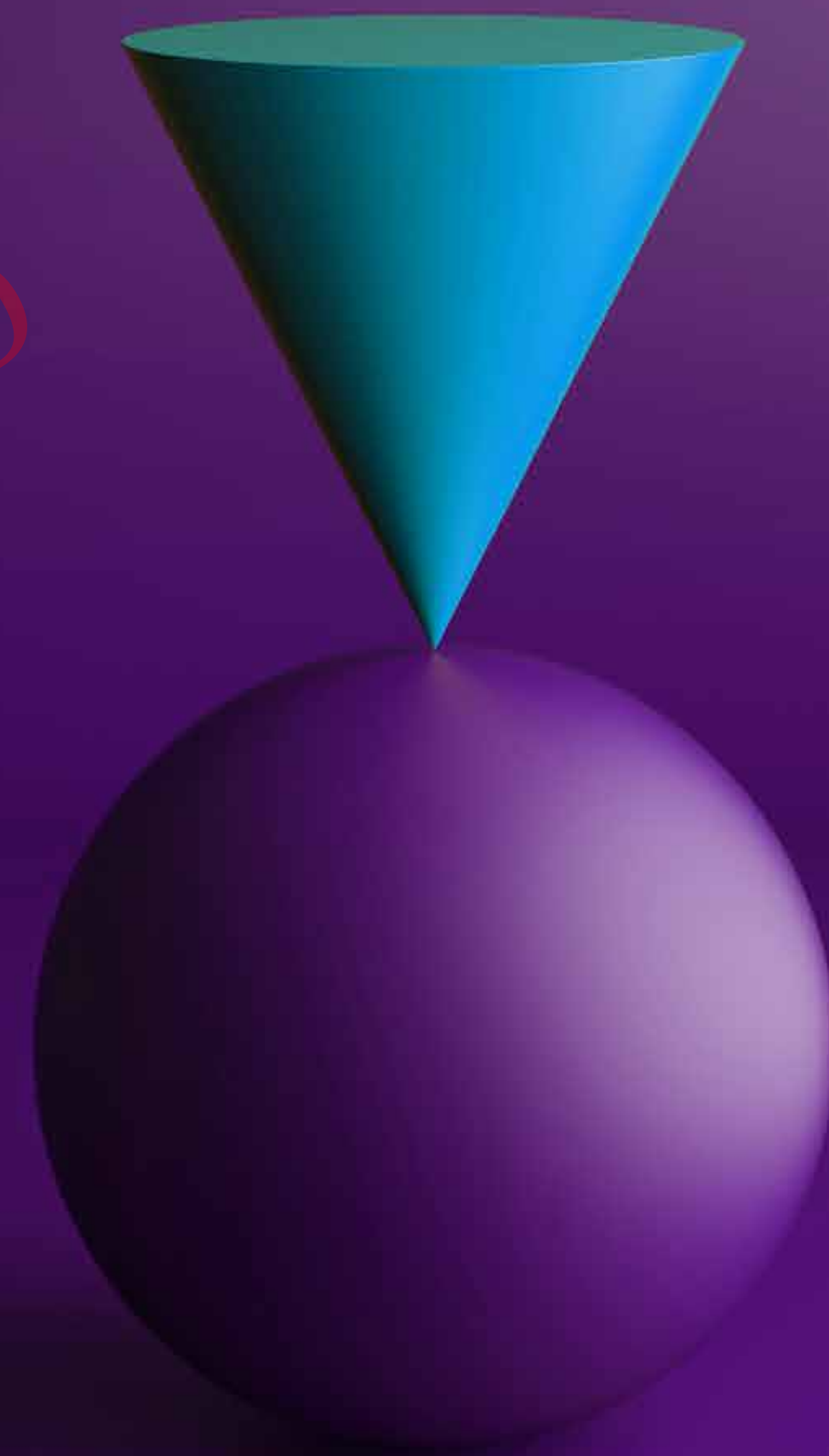
procentul celor care cred că
**PIB-ul național va scădea în
următoarele 3 luni**

ponderea celor care
declară că
**propria companie a fost
afectată de pandemie**
(35% Q4 vs. 43% Q3)

01.

Importanța studiului Confidex

Universul cercetării

39.000 companii private

active în România, cu minimum 5 angajați, împărțite pe trei categorii în funcție de cifra de afaceri:

Alături de eșantionul principal, în CONFIDEX Q4 am analizat în premieră și răspunsurile unui segment de 180 de companii cu CA sub 100.000 euro.

Respondenții studiului CONFIDEX.Q4 sunt reprezentanții a aprox. 950 de companii din toate domeniile principale de activitate și toate regiunile țării. În scopul comparației statistice cu cele două studii anterioare, cea mai mare parte a prezentului raport cuprinde doar analiza firmelor care au peste 100.000 euro cifra de afaceri și peste 5 angajați, eșantionul analizei comparative CONFIDEX.Q4 fiind astfel de 750 companii.

Participanții au completat chestionarul telefonic și online în perioada 7-30 ianuarie 2020.

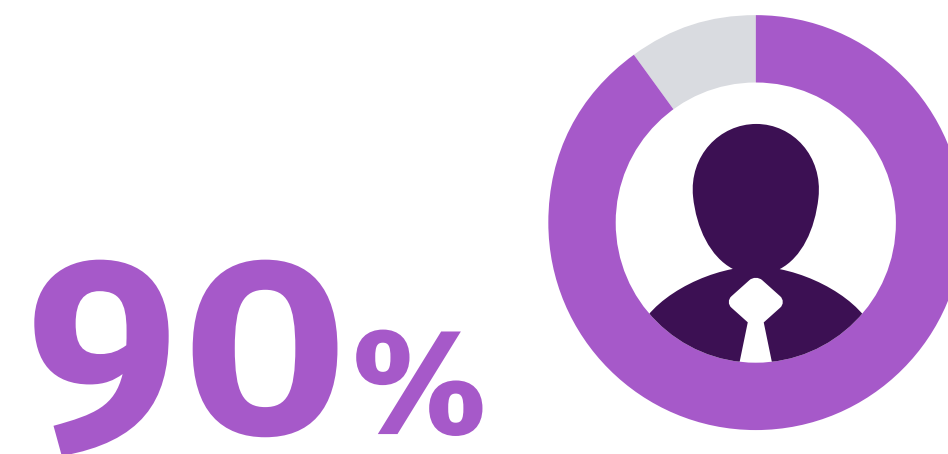
Eșantion companii participante în studiu

Cifra afaceri	100k-1 mil euro	1 mil-5 mil euro	+5 mil euro	Total
 1 Agricultură	39	32	24	95
 2 Industrie și energie electrică	30	68	54	152
 3 Construcții	24	47	24	95
 4 Comerț	21	54	57	132
 5 Horeca	24	39	20	83
 6 Transport, distribuție, depozitare	24	38	32	94
 7 Servicii	32	44	23	99
Total	194	322	234	750
Sub-eșantion companii cu cifră de afaceri sub 100k euro				180

Elementele diferențiatore ale eșantionului studiului Confidex

**companii cu CA
peste 1 mil. euro**

**dintre respondenți sunt CEO,
iar restul de 10% reprezentanți
ai top management-ului**

**companii cu CA
peste 5 mil. euro**

**companiile respondente
însumează peste**

**150.000
de angajați**

Studiul acoperă toate sectoarele economiei
contributoare la PIB

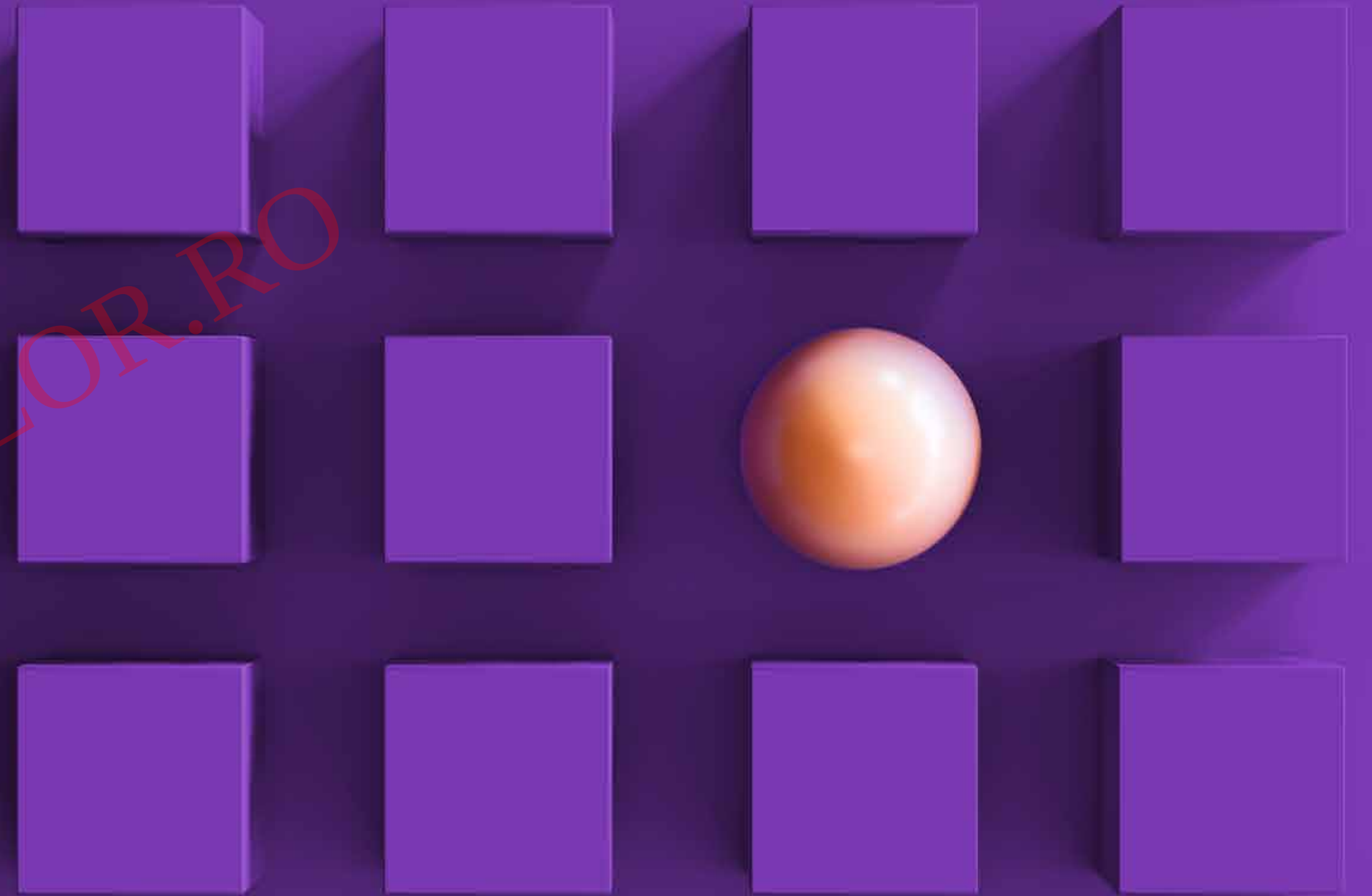
Peste 900 de respondenți

Eșantionul abordat periodic ne reflectă deja o
dinamică relevantă a traseului parcurs de către
manageri pe parcursul crizei sanitare

CONFIDEX este singurul studiu demarat la
startul pandemiei, singurul care a surprins T
zero al companiilor

02.

**Percepția asupra
climatului
macro-economic**

Crește încrederea managerilor în economie

27%
foarte îngrijorați

43%
îngrijorați moderat

30%
relaxați

Procentul celor foarte îngrijorați a scăzut la 6%. În Q2 acest procent a fost 12%, iar în Q3 a fost 8%.

Pe o scară de la 0 la 10, unde 0 înseamnă că sunteți foarte îngrijorat, iar 10 foarte relaxat cu privire la modul în care evoluează economia națională, unde vă situați?

%
extrem de
îngrijorați

1

2

3

4

5

6

7

8

9

relaxați

● Q4 2020
○ Q3 2020
○ Q2 2020

Ce vedem?

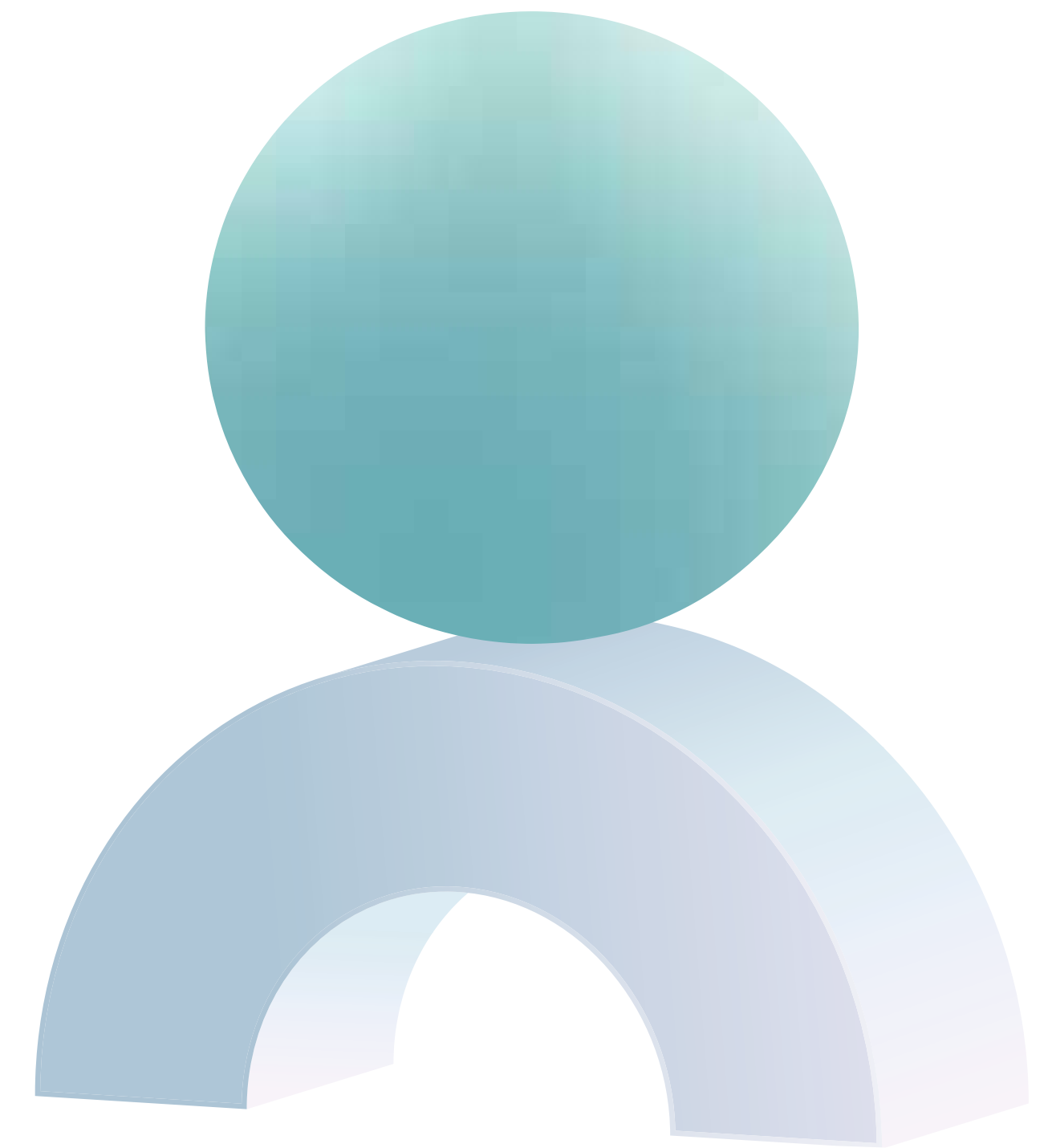
În Q4 a crescut cu

50%

ponderea celor care au
încredere în economie
față de Q3 (30% vs 21%).

Față de Q3,
**ponderea celor foarte îngrijați
s-a redus cu un sfert** (37% vs
27%).

**Starea de spirit a managerilor
este una semnificativ mai bună,**
media fiind de 4.9 din 10 față de
4.4 din CONFIDEX.Q2 și 4.3 în Q3.

Indicatorul stării de spirit (îngrijorare - relaxare) segmentat pe cele șapte sectoare analizate

Agricultură

100k - 1 mil €
1-5 mil €
5+ mil €

Industrie, energie

100k - 1 mil €
1-5 mil €
5+ mil €

Construcții

100k - 1 mil €
1-5 mil €
5+ mil €

Comerț

100k - 1 mil €
1-5 mil €
5+ mil €

HORECA

100k - 1 mil €
1-5 mil €
5+ mil €

Transport, depozitare, distribuție

100k - 1 mil €
1-5 mil €
5+ mil €

Servicii

100k - 1 mil €
1-5 mil €
5+ mil €

Q4
vs
Q3

-
+

Q3
vs
Q2

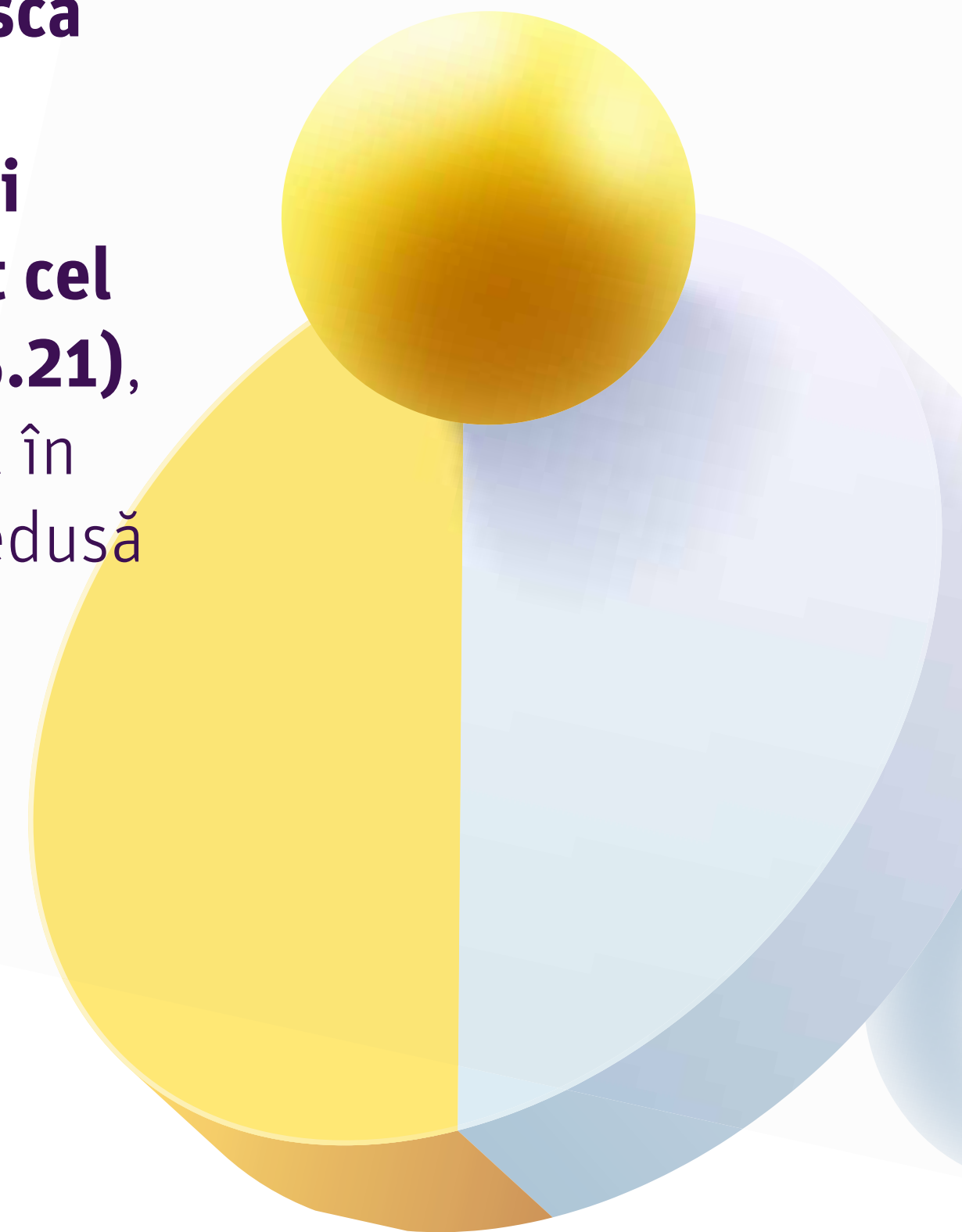

Ce vedem?

Deși segmentul HORECA rămâne în continuare cel mai afectat, se observă o îmbunătățire substanțială a stării de spirit a managerilor din acest domeniu, precum și a celor din Comerț și Servicii.

Față de CONFIDEX.Q2 și Q3.2020 **se îmbunătățește ușor starea de spirit a managerilor din Construcții, Industrie și Transporturi+Servicii** administrative. În Agricultură cifrele se păstrează la același nivel.

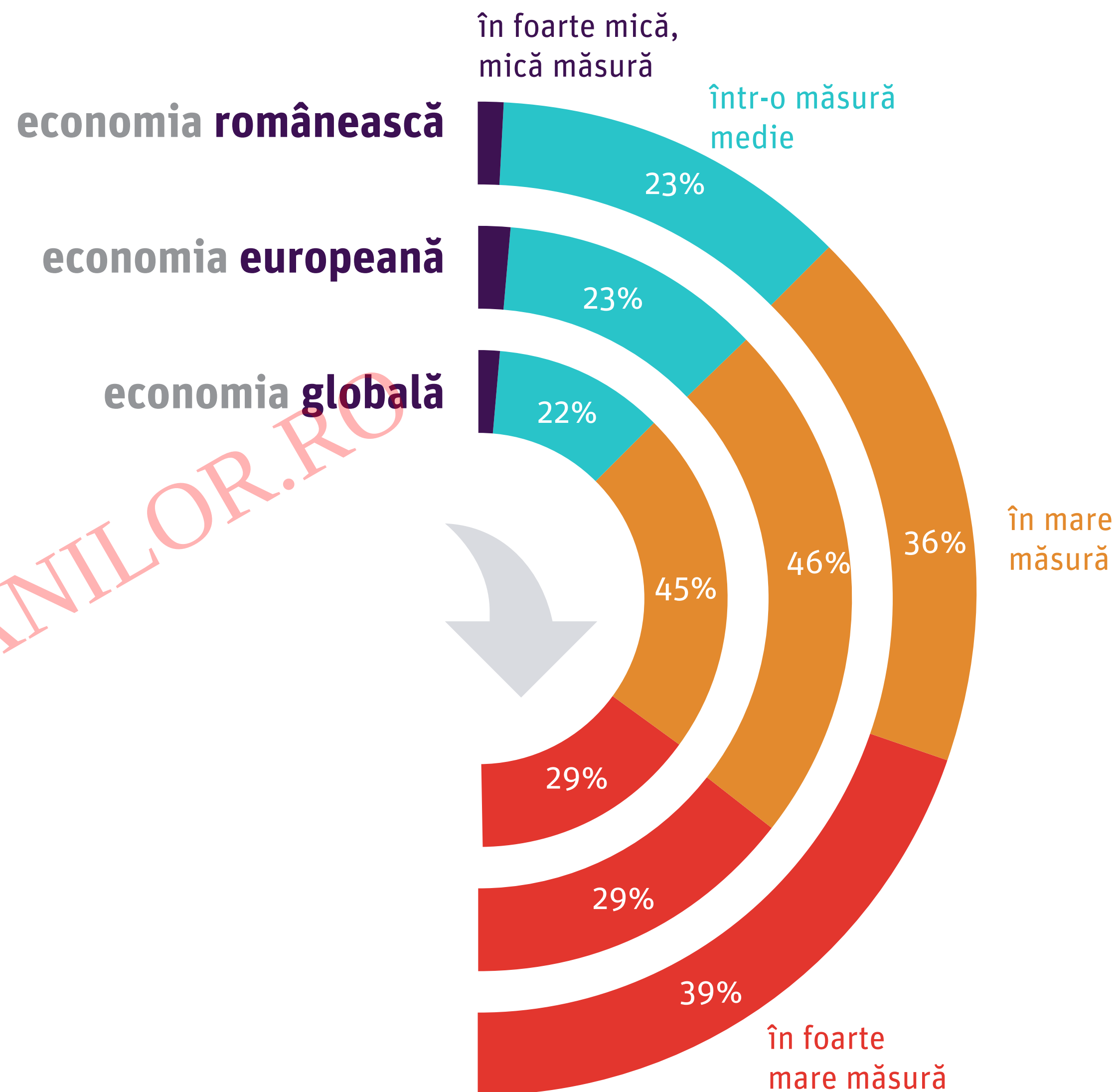
Managerii din Comerț (5.65) au reușit să îi depășească pe cei din Construcții ca optimism; managerii companiilor medii sunt cel mai puțin îngrijorați (5.21), iar cei din HORECA sunt în continuare la cea mai redusă medie - 3.93.

74% dintre manageri consideră că **economiile globală, europeană și națională sunt afectate în „mare” și „foarte mare măsură”,** față de 80% în Q3.2020

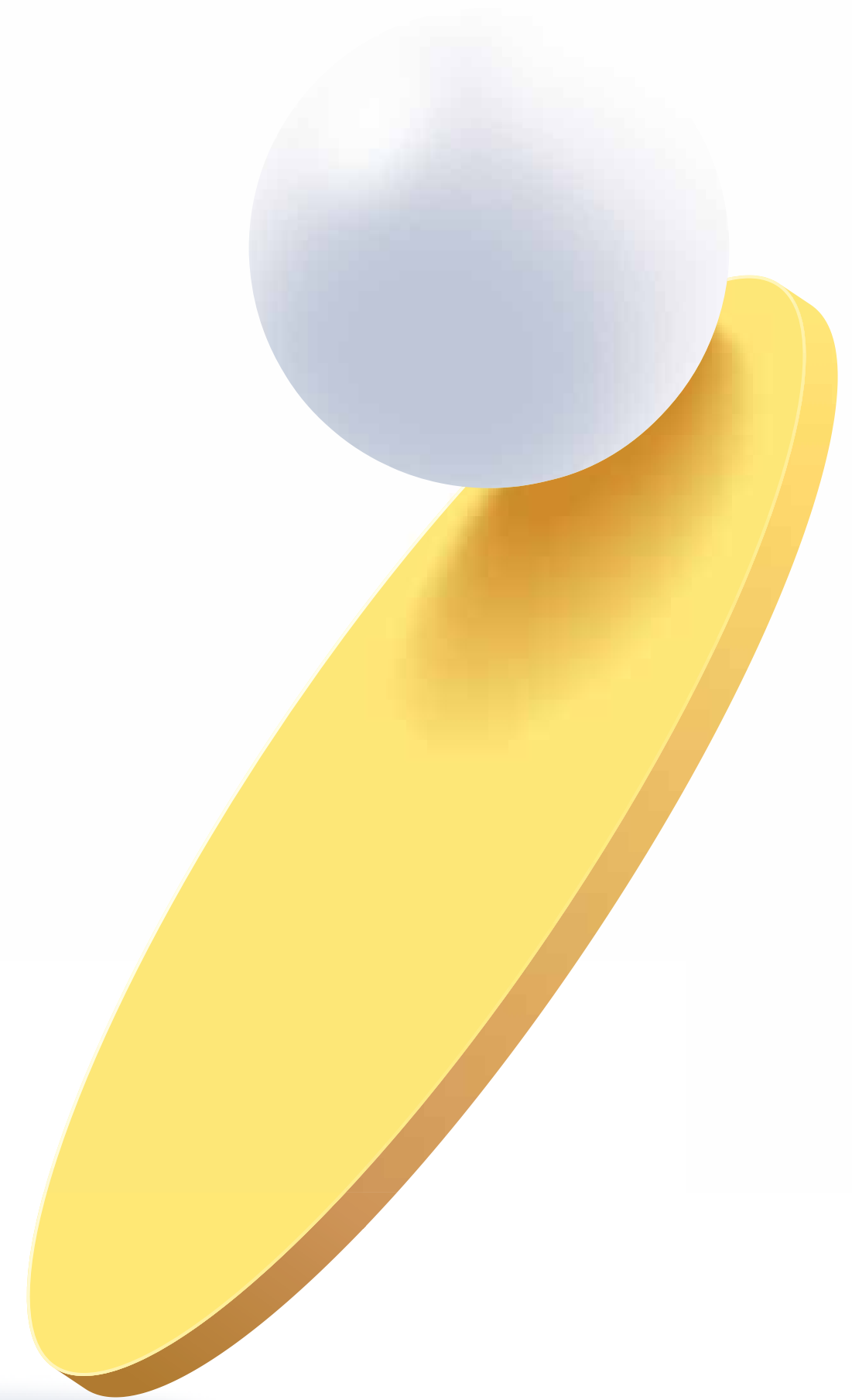

În ce măsură considerați că... este afectată de criza provocată de pandemia de corona virus?

Ce vedem?

Procentul optimiștilor (cei care consideră că pandemia are un impact redus asupra economiei) este în creștere și scade ușor ponderea celor care cred că economia națională e afectată în mare sau foarte mare măsură.

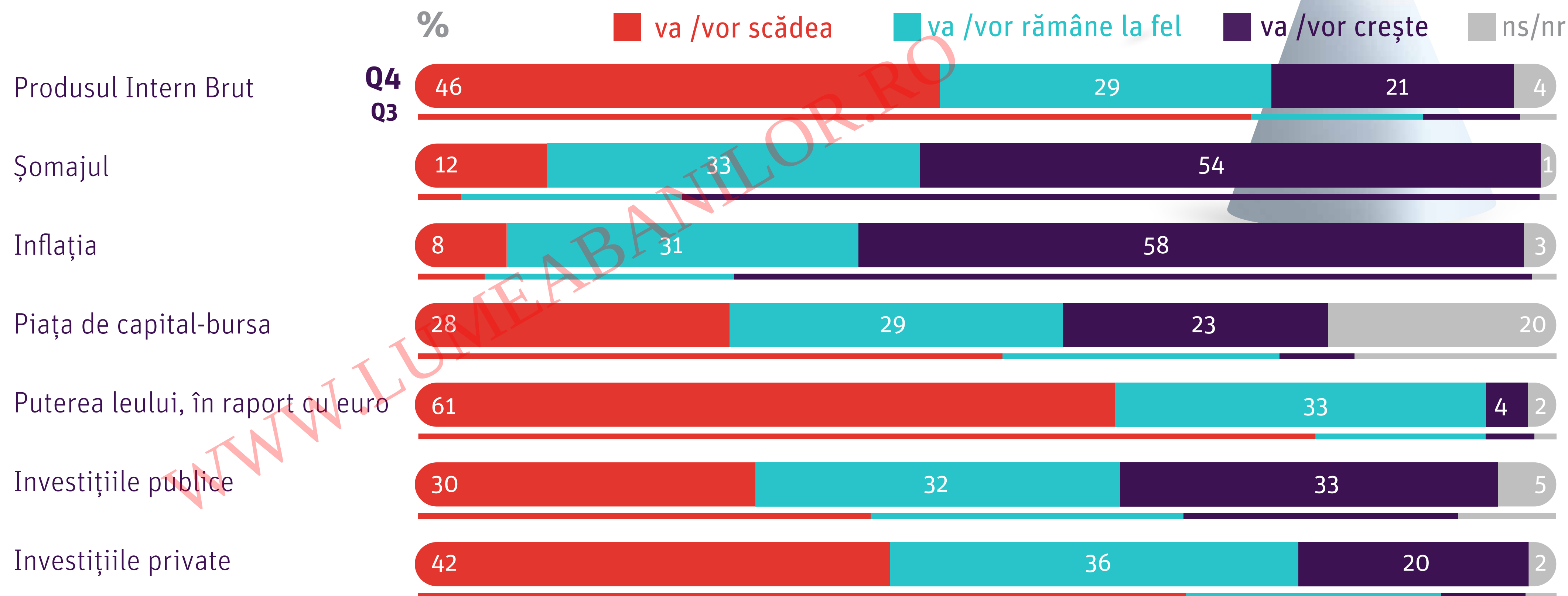
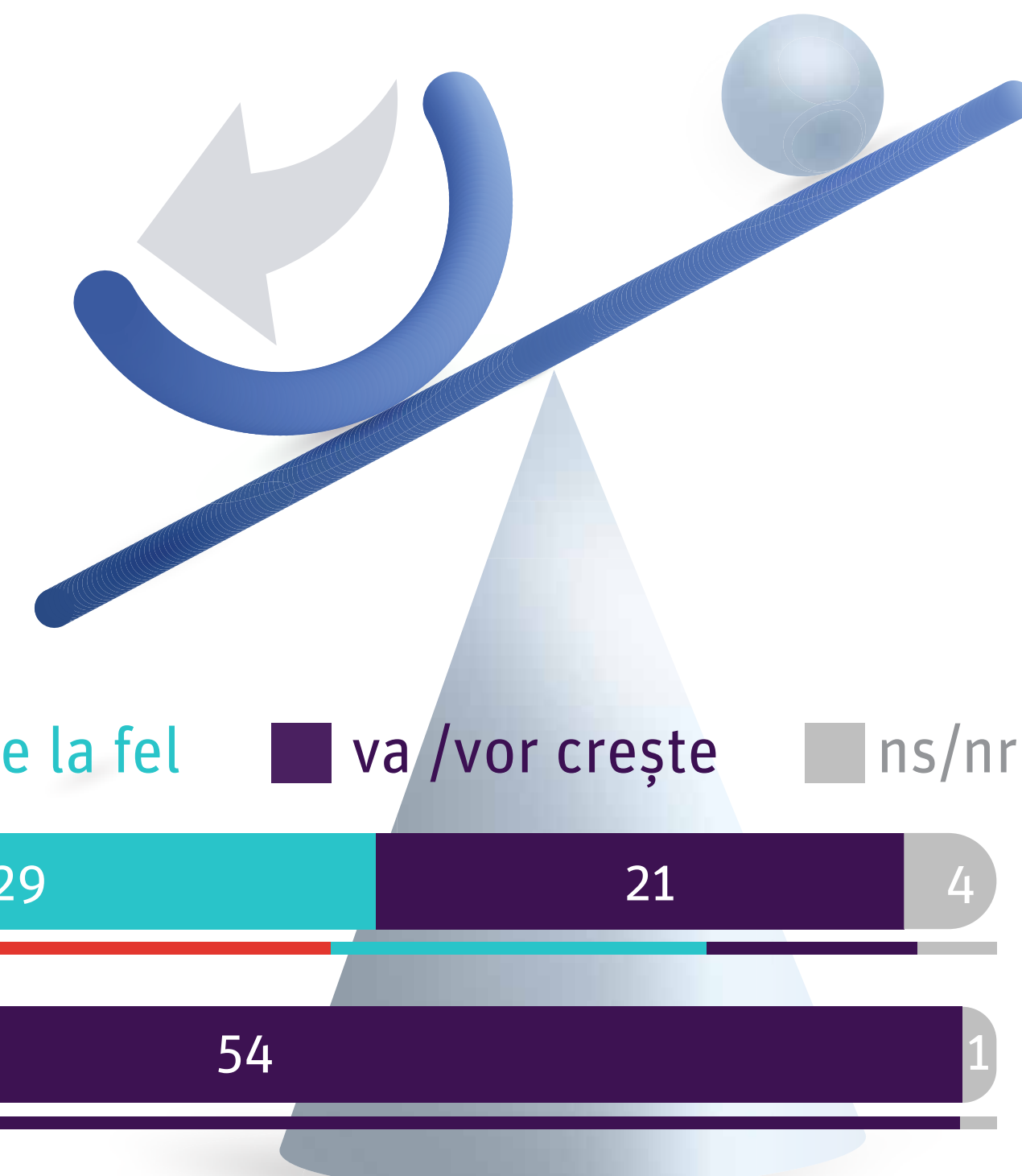

WWW.LUMEABANILOR.RO

Evoluțiile pentru următoarele 3 luni: **ponderea managerilor care cred că PIB-ul va scădea se reduce cu 30%**

?

Cum considerați că vor evolua următorii indicatori la nivel național în următoarele 3 luni?

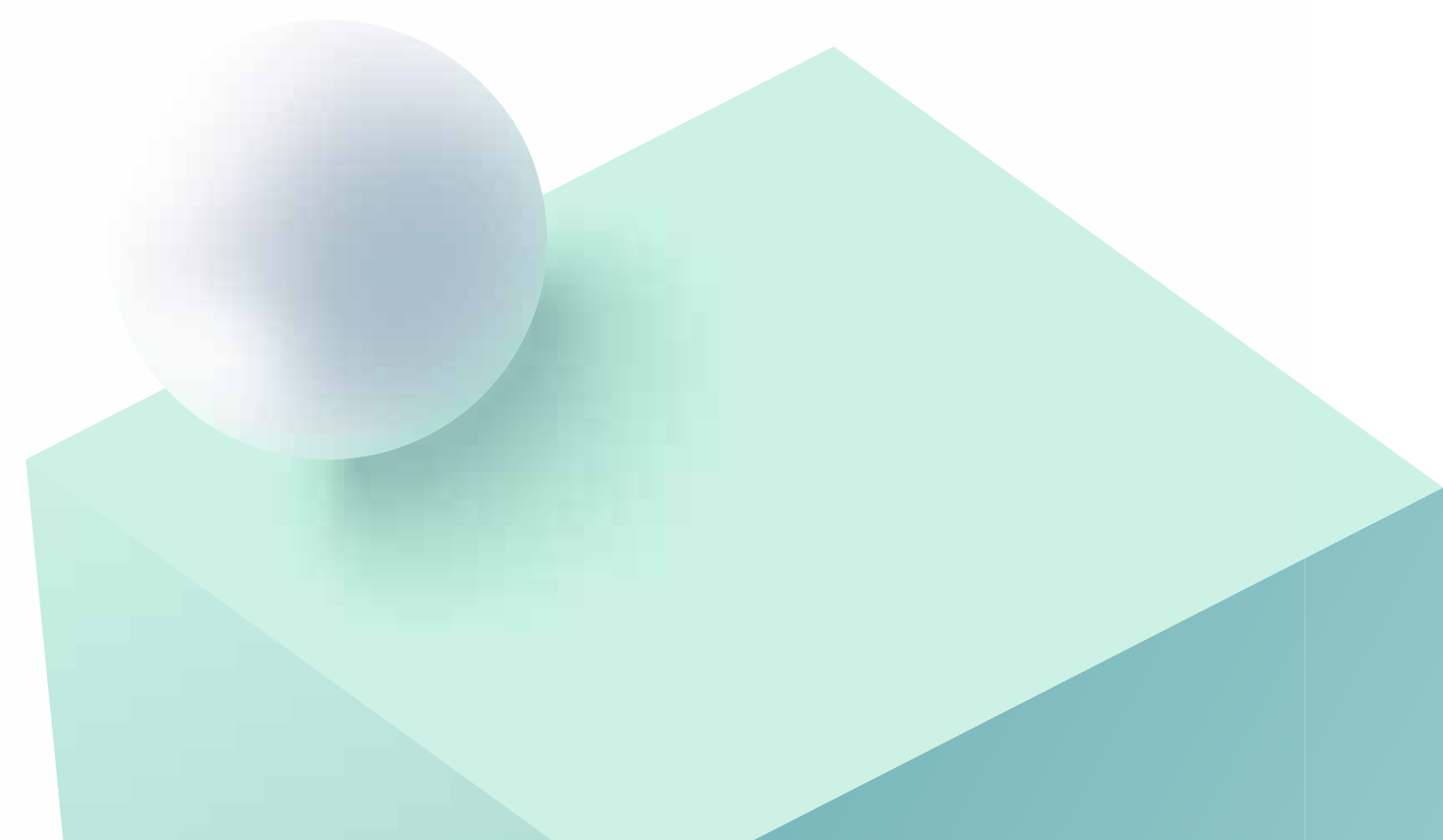

Ce vedem?

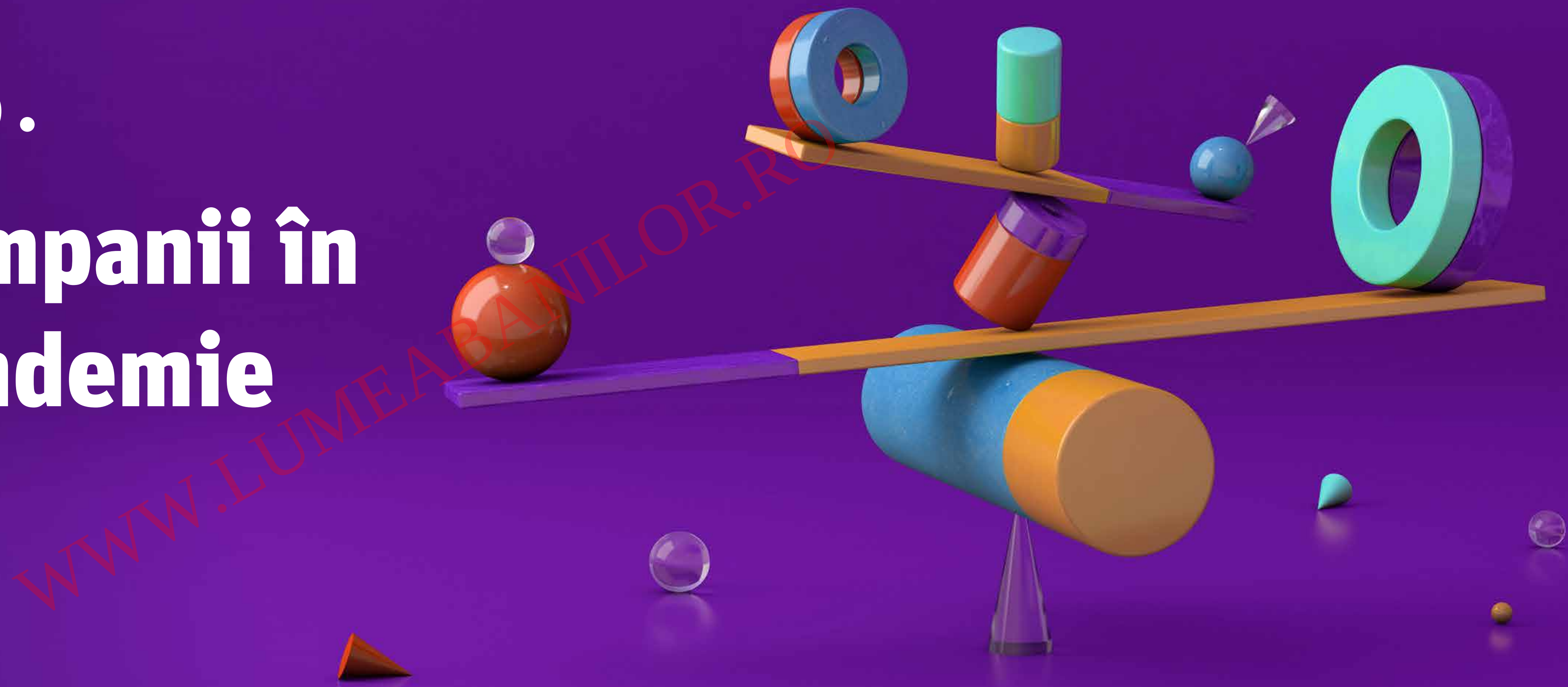
Față de CONFIDEX Q3.2020 vedem:

- o pondere mai mică a celor care cred că PIB va scădea (73% vs 46%)
- o pondere mai mică a celor care cred că șomajul va crește (75% vs 54%)
- o pondere mai mică a celor care cred că inflația va crește (70% vs 58%).

În general, perspectiva în privința evoluției economiei pentru următoarele 3 luni este mai bună. Cei mai pesimiști sunt managerii din Transporturi și Servicii, iar cei mai optimiști sunt cei din Construcții.

03. Companii în pandemie

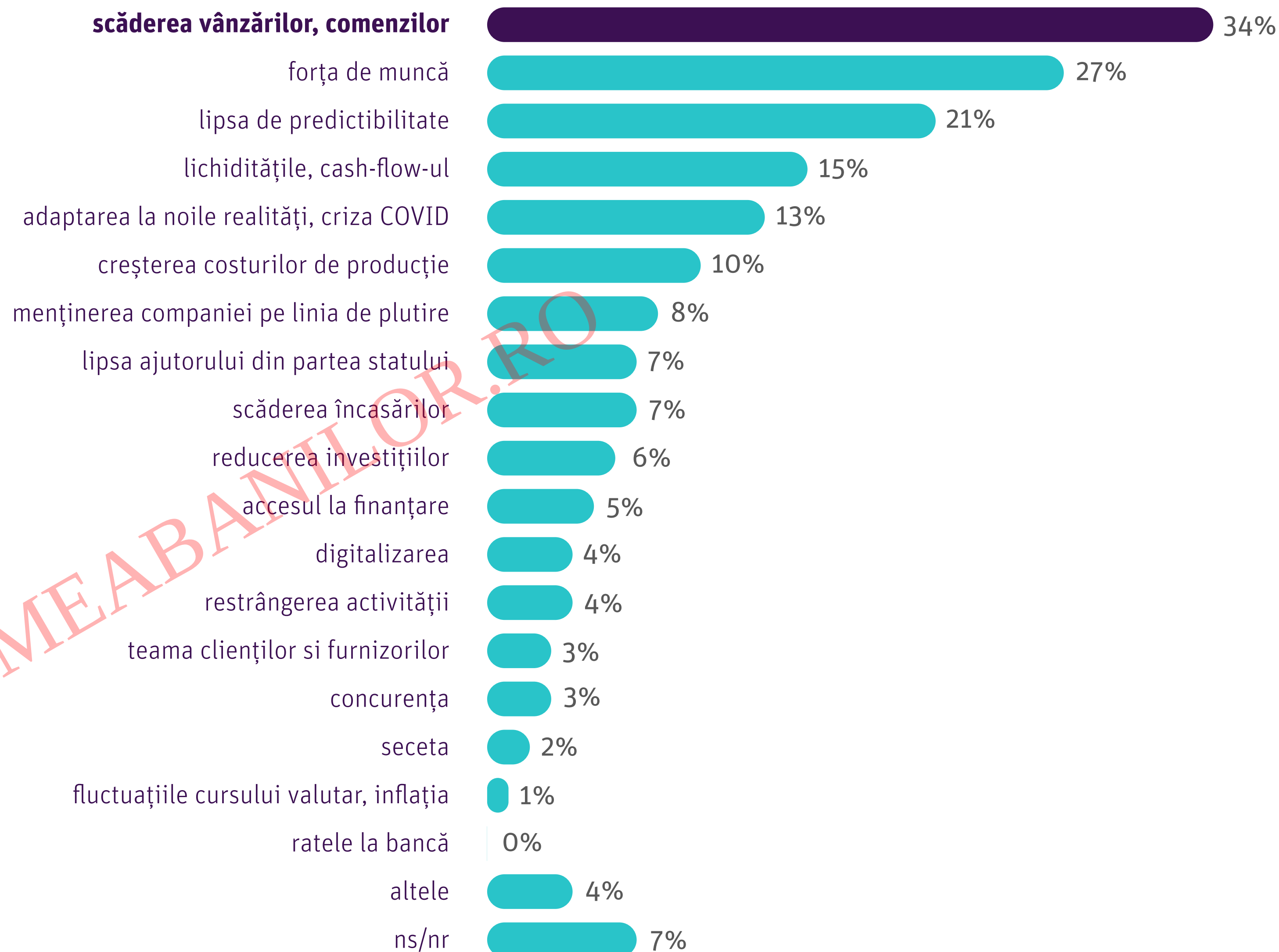

Q3.2020

Tot mai puțini manageri se confruntă cu scăderea vânzărilor și a comenzilor (34% vs 45%)

Care credeți că sunt
principalele provocări cu
care se confruntă în prezent
compania dvs.? (întrebare
deschisă)

Ce vedem?

Comparativ cu Q3, ierarhia provocărilor nu se modifică substanțial, dar **scade presiunea lipsei de lichidități:**

- Scade cu 11% ponderea celor care menționează scăderea vânzărilor ca principală preocupare a companiei
- Scade cu 5% segmentul managerilor care resimt lipsa cash-flow-ului ca o problemă acută (20% vs 15%)
- Cei care menționează lipsa resurselor umane și a predictibilității rămân în aceleași proporții.

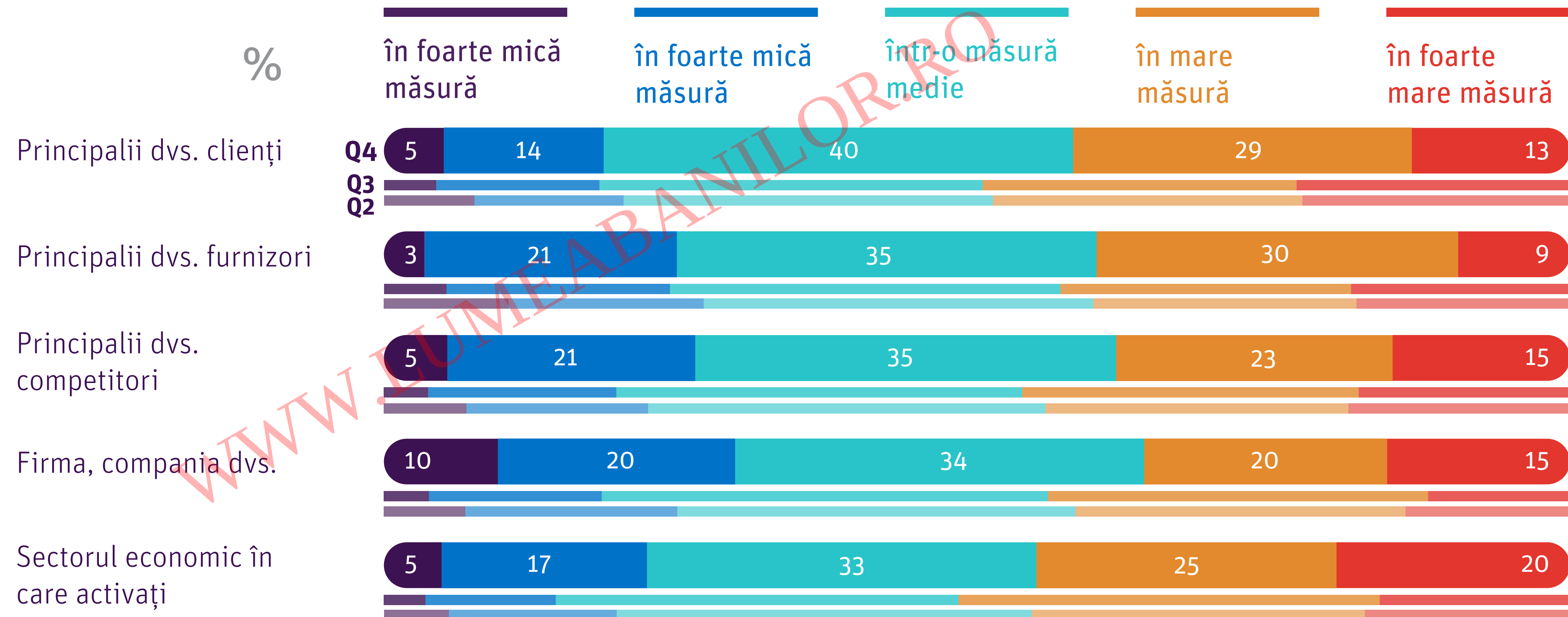
Digitalizarea companiilor a început să fie privită ca o urgență. Spre deosebire de trimestrele anterioare, digitalizarea apare pe lista priorităților în companii.

A scăzut segmentul managerilor care consideră că propria companie este afectată (43% în Q3 vs 35% în Q4)

?

În ce măsură considerați că următoarele sunt afectate de criza provocată de pandemia de coronavirus?

Ce vedem?

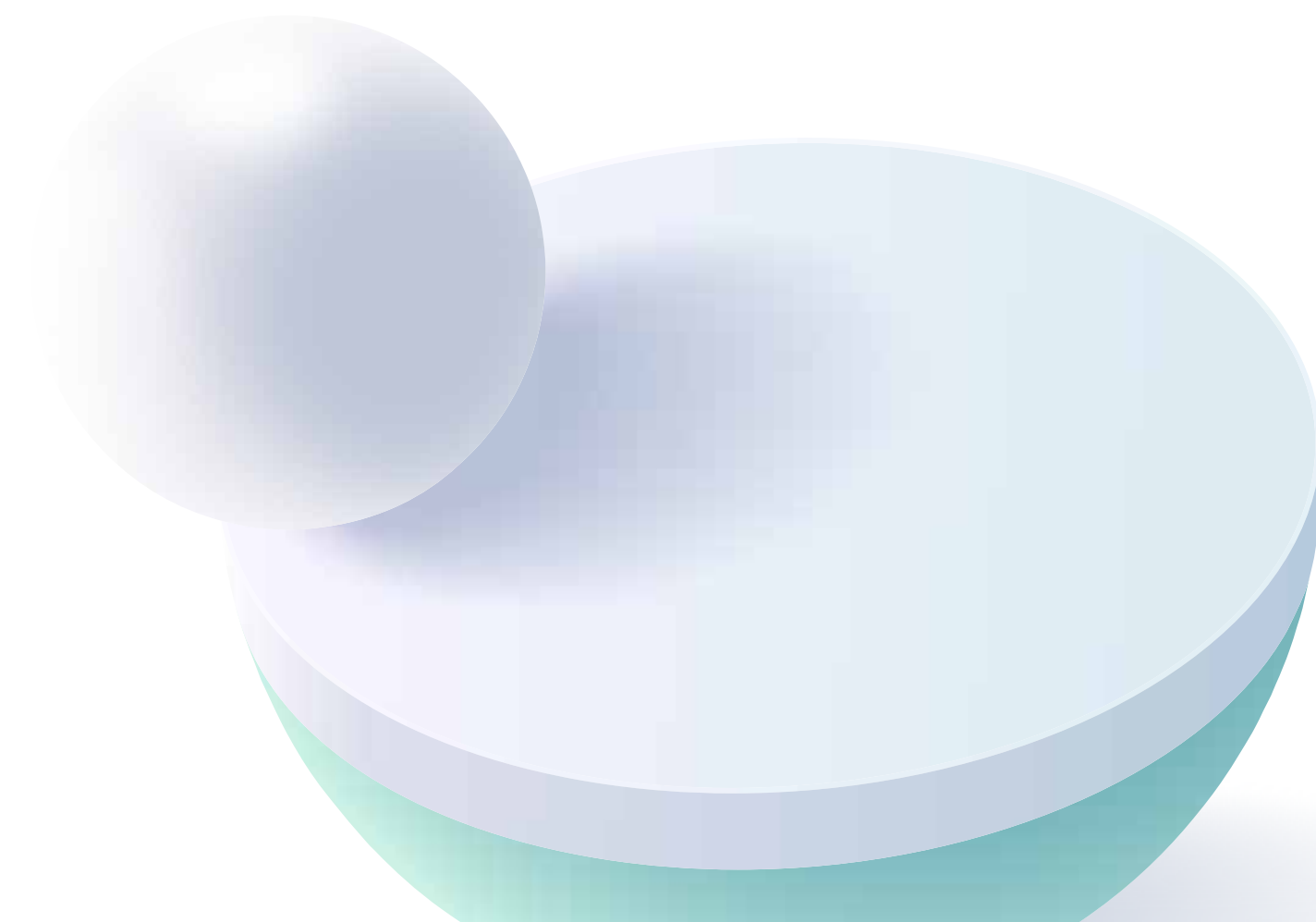
Mediul de afaceri estimează un impact și mai redus al pandemiei față de Q3.2020.

În continuare, **în opinia managerilor, impactul pandemiei e unul mai redus la nivelul propriei companii**, în raport cu propriul sector de activitate sau în raport cu concurenții.

Cu cât companiile sunt mai mari, cu atât au fost afectate mai puțin.

55%-65% dintre manageri declară că pandemia i-a afectat în foarte mică, mică sau medie măsură, atât pe ei, cât și pe competitori.

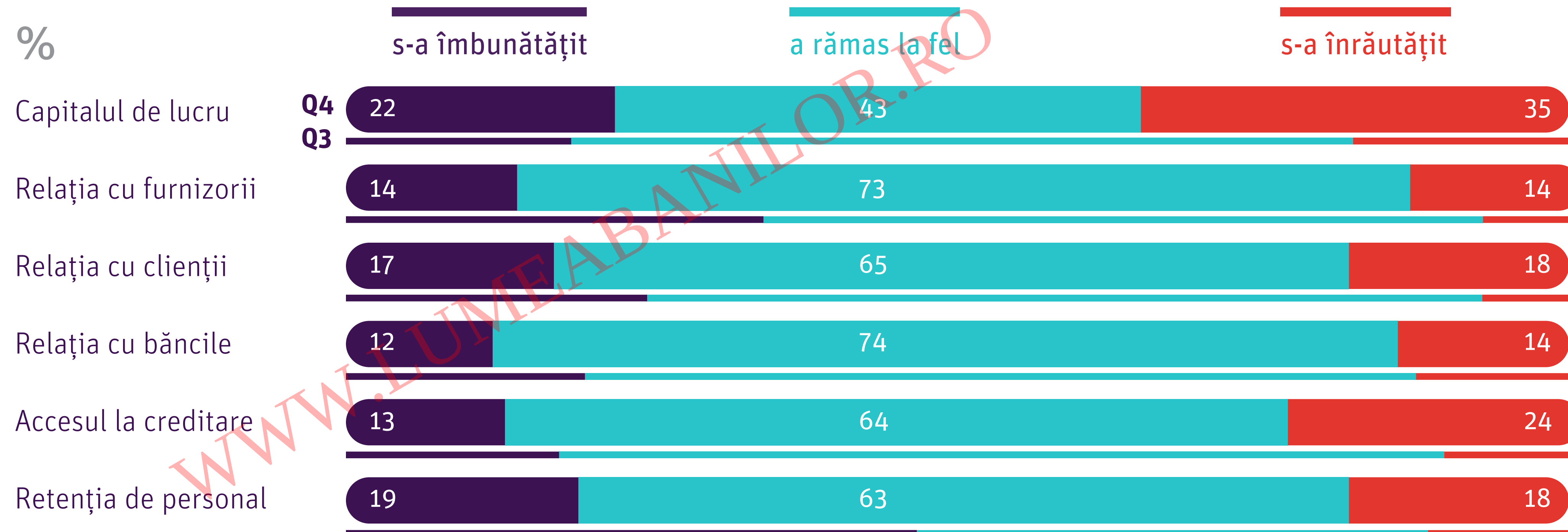
Se menține stabil segmentul celor care consideră că impactul e mediu și scade ușor ponderea celor care se consideră „deloc” sau „mai puțin afectați”.

Relația cu băncile și accesul la creditare s-au înrăutățit

În comparație cu aceeași perioadă din 2019, cum au evoluat în ultimele 3 luni următoarele aspecte?

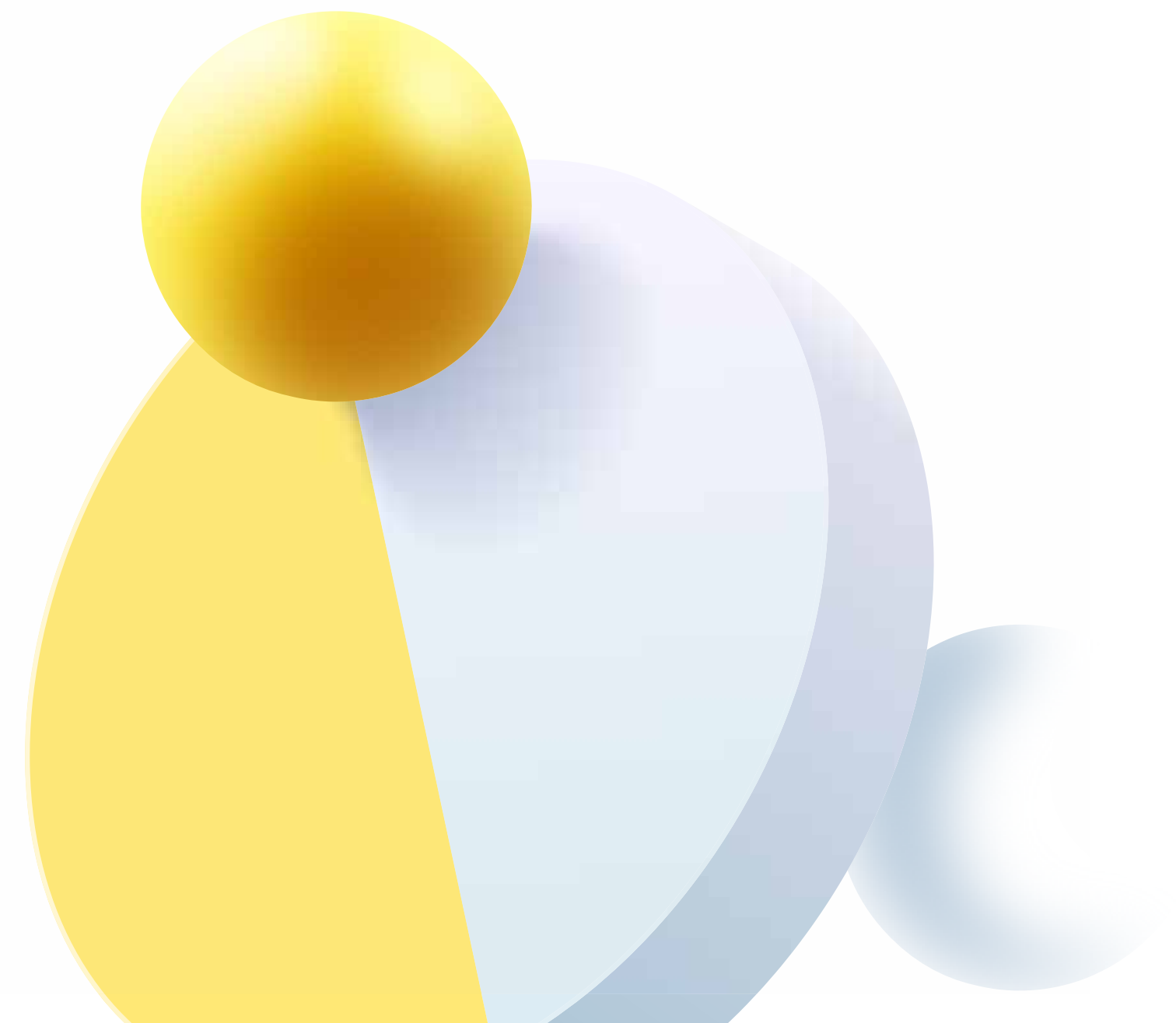

Ce vedem?

Se înrăutățește accesul la creditare, comparativ cu Q2 și Q3.2020. În acest ultim trimestru din 2020, aproximativ un sfert dintre manageri declară că accesul la creditare s-a înrăutățit.

Ponderea celor care consideră că relația cu băncile s-a înrăutățit s-a dublat față de Q2 și Q3.

Capitalul de lucru a scăzut în Q4 după îmbunătățirea din Q3.

Indicatorii sunt într-o continuă îmbunătățire (+6% în Q4)

Care este situația următorilor indicatori, la nivelul companiei dvs., la finalul lunii august 2020, comparativ cu previziunile făcute la începutul anului pentru această perioadă?

- creștere cu peste 50% ●
- creștere cu 20%-50% ●
- creștere cu 10%-20% ●
- creștere cu maxim 10% ●
- la fel ●
- scădere cu maxim 10% ●
- scădere cu 10%-20% ●
- scădere cu 20%-50% ●
- scădere cu peste 50% ●

media **Q4** (%) ○
media **Q3** (%) ○

Cifra de afaceri

2

5

9

13

15

15

17

14

12

10

-10

-15

Profitul

2

4

10

12

17

14

12

12

17

-12

-18

Nr. de angajați

1

4

11

54

11

8

6

4

-4

-4

Investiții

4

5

7

10

39

9

7

6

13

-6

-13

Costurile de producție

1

3

14

28

32

11

6

4

2

1

2

Ce vedem?

Cifra de afaceri și profitul scad cu doar 10%-12% față de previziunile făcute la început de 2020, iar investițiile scad cu 6%. Față de Q2 și Q3 acești indicatori s-au îmbunătățit cu 5%-6%.

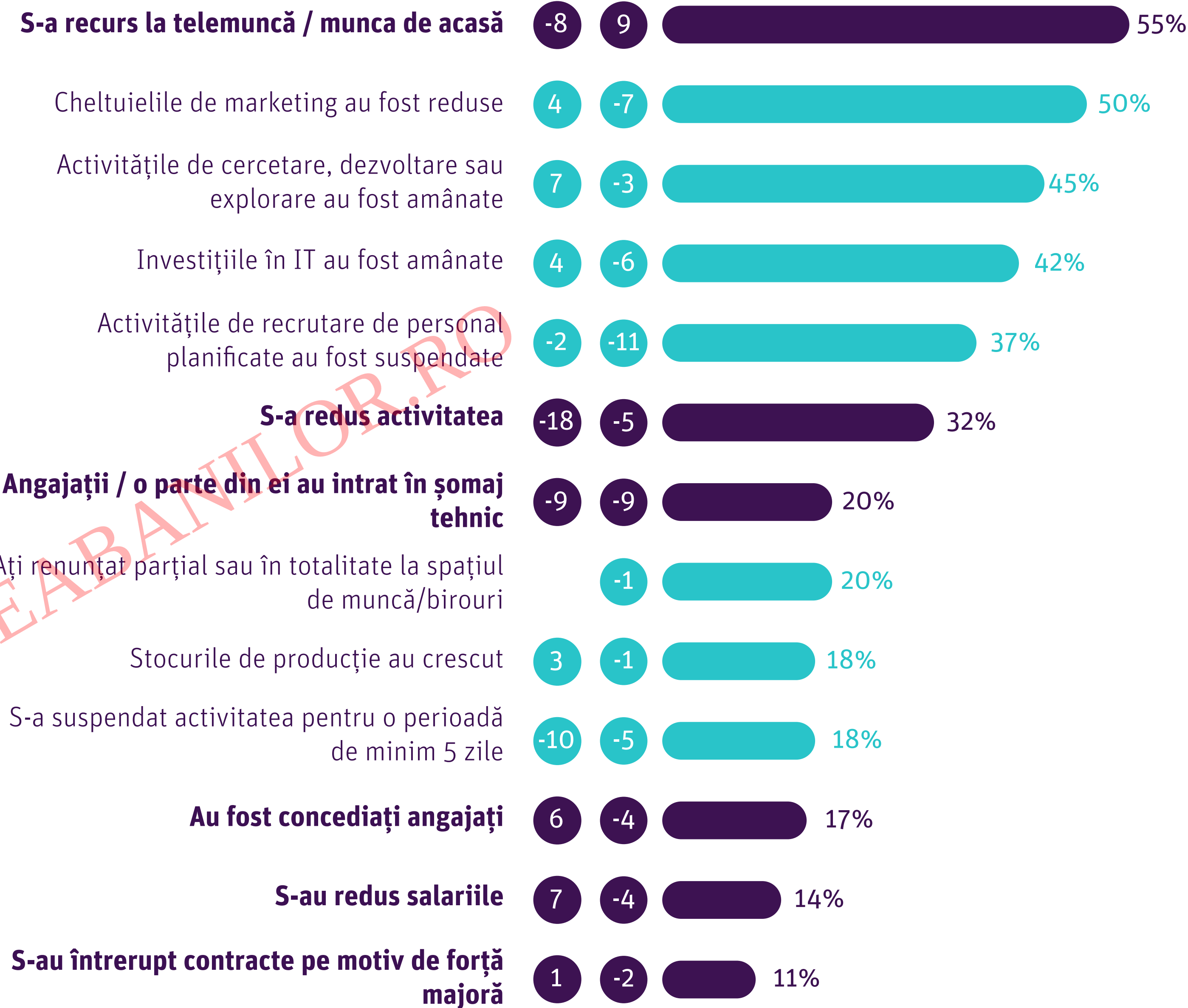
În cazul companiilor mari cifra de afaceri și profitul scad cu 4%, la companiile medii scăderea este de 10%-13%, iar la cele mici scăderea este de 16%-19%.

WWW.LUMEABANILOR.RO

Companiile reduc măsurile de austeritate (concedieri, șomaj, reduceri de activitate) Un nivel record de companii (55%) adoptă telemunca

?
În ultimele 3 luni, ați luat următoarele măsuri
la nivelul companiei dvs.?

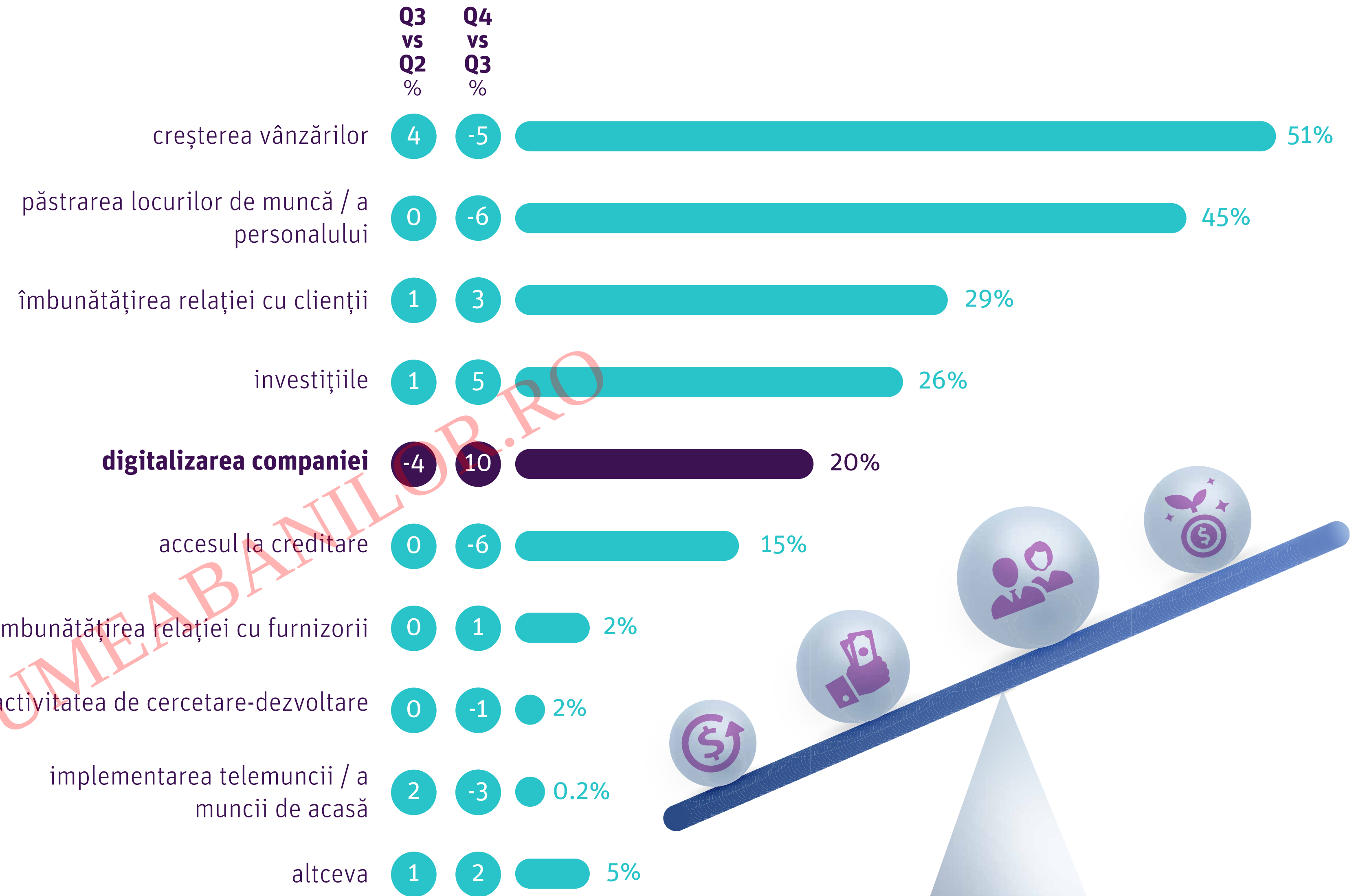
04.

Strategii de viitor

Prioritățile companiilor pentru Q1 2021: **procentul companiilor preocupate de digitalizare se dublează**

?
Care dintre următoarele
aspecte reprezintă
prioritățile companiei dvs.
în perioada următoare?

Ce vedem?

Crește preocuparea pentru păstrarea portofoliului de clienți printr-o relație mai bună cu aceștia (+3%), cresc investițiile (+5%) și mai ales digitalizarea (+10%).

Din cadrul celor 9 măsuri testate în întrebare, de la CONFIDEX Q3 la CONFIDEX Q4, **digitalizarea este măsura care a cunoscut creșterea cea mai mare (+10%),** urmată de investiții.

Managerii sunt mai preocupați de creșterea productivității.

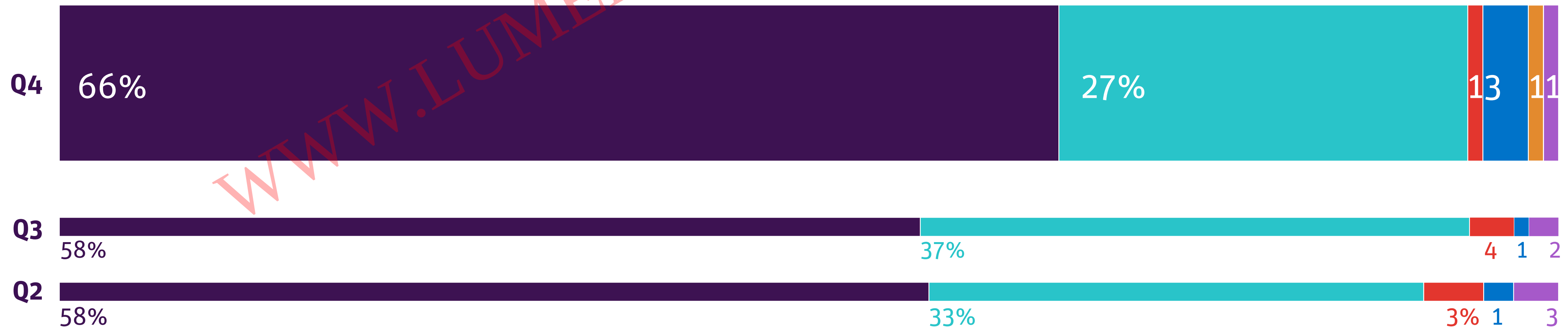
Scăderea costurilor, pe un trend descendent

Care dintre următoarele afirmații e mai aproape de opinia dvs. cu privire strategia companiei în următoarea perioadă?

ar trebui să creștem productivitatea, chiar dacă asta presupune investiții, pentru a putea fi mai competitivi pe piață

altceva
ar trebui să creștem portofoliul de clienți, o nouă abordare a clienților
ar trebui să investim în marketing (piețe, produse noi)
ambele
ar trebui să reducem costurile, pentru a putea supraviețui acestei perioade

Ce vedem?

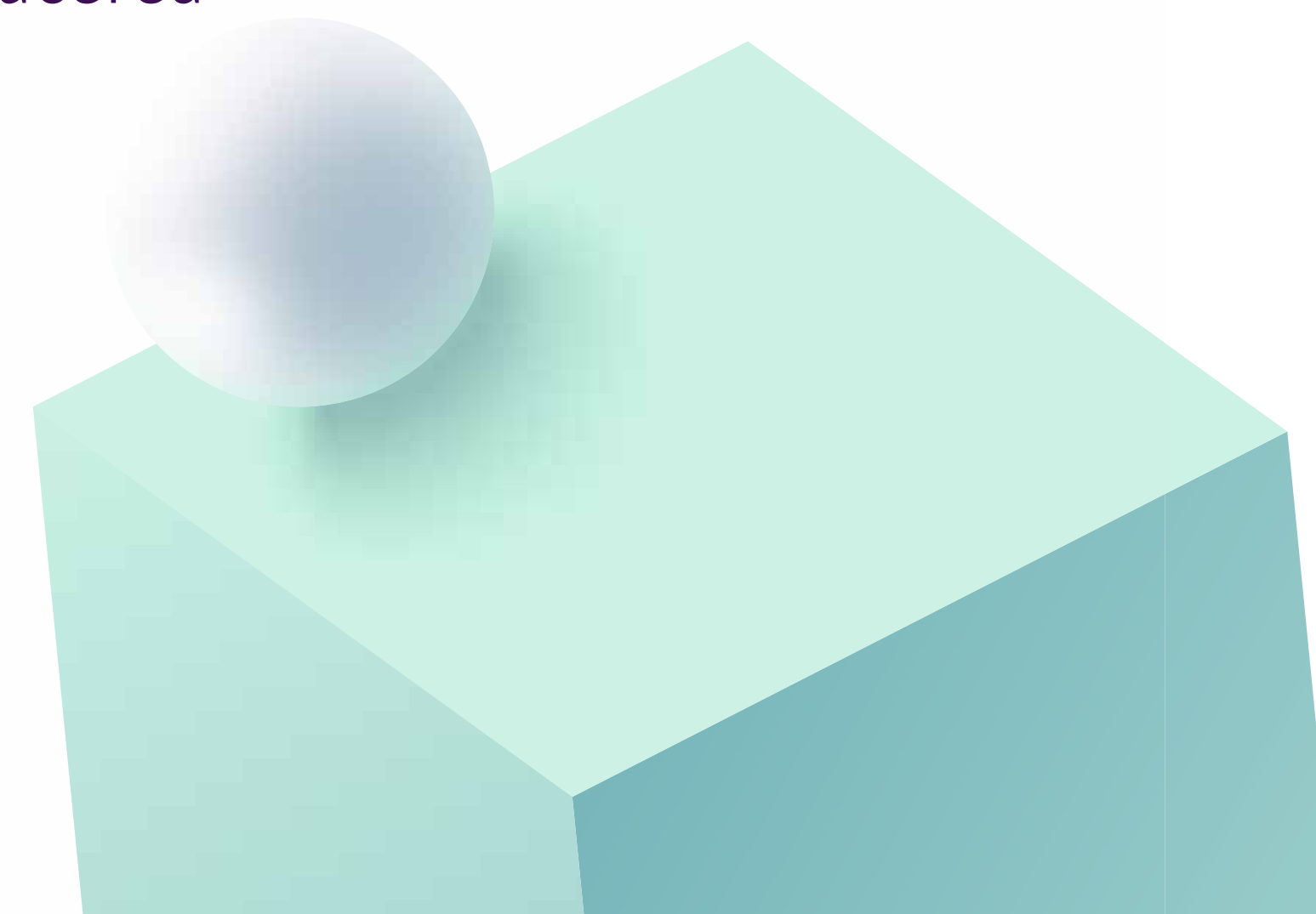
Creșterea productivității constituie principalul motor de relansare economică pentru aproape două treimi dintre companii.

70% dintre companiile medii și mari și 55% dintre cele mici consideră că, în perioada următoare, ar trebui să crească productivitatea, inclusiv investind pentru a rămâne competitive.

27% consideră că reducerea costurilor e mai importantă în această perioadă (-10% față de Q3).

Managerii din Industrie, Comerț și Servicii sunt mai orientați spre creșterea productivității.

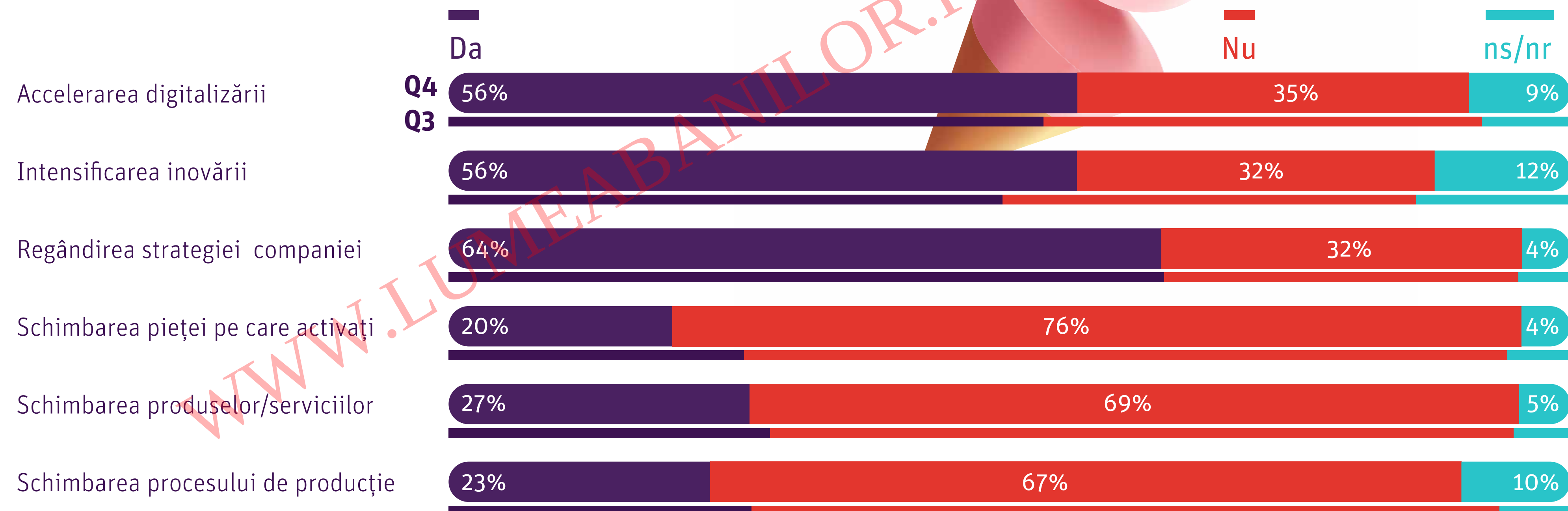
Managerii din Agricultură și HORECA optează mai degrabă pentru reducerea costurilor.

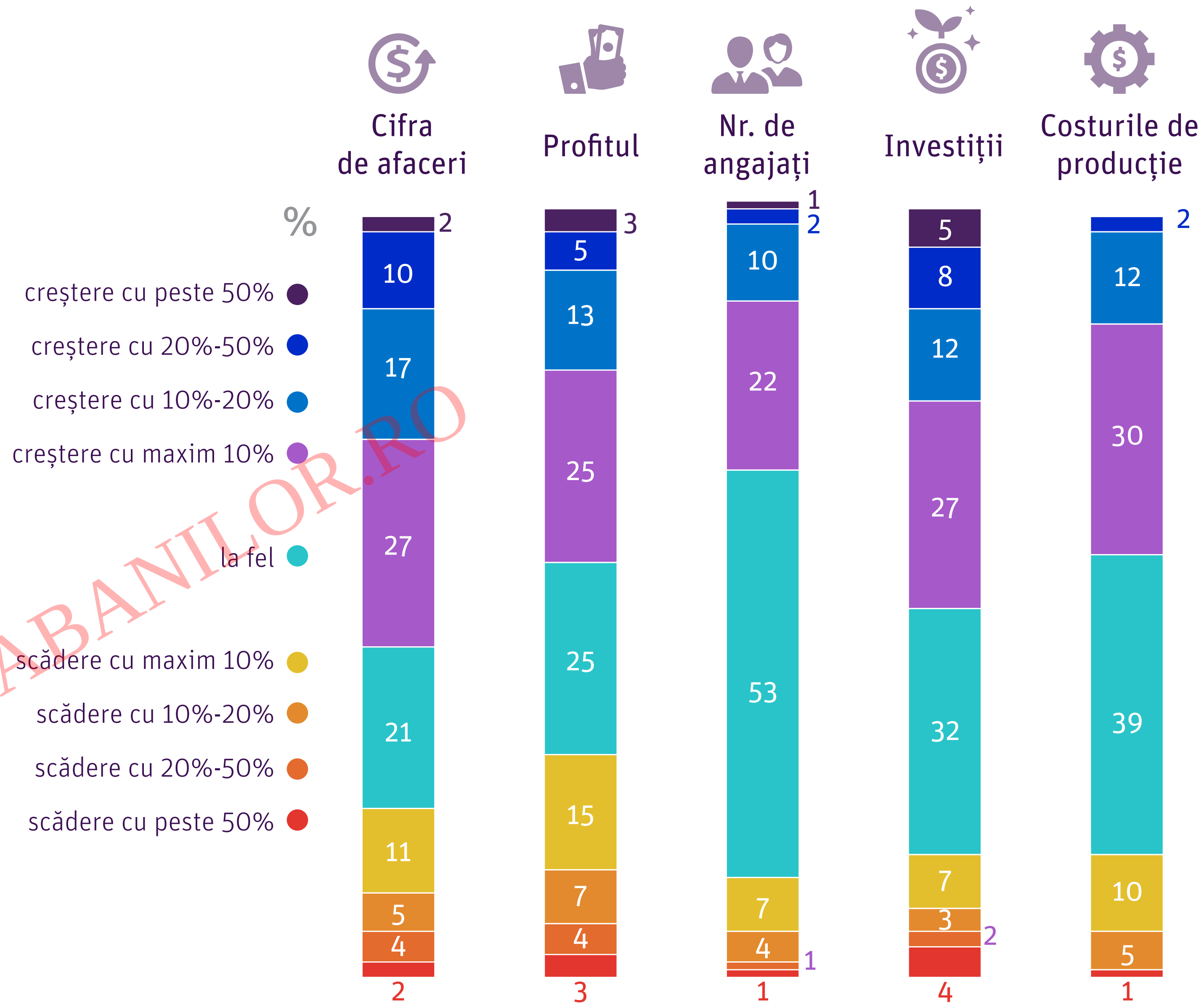
La nivel declarativ, pandemia devine catalizatorul schimbării de paradigmă a business-ului la nivel de strategie

În ce măsură criza sanitară
va genera următoarele
efecte la nivelul companiei
dvs...?

În 2021
managerii
estimează un
**avans de 5% al
cifrei de afaceri
și investițiilor**

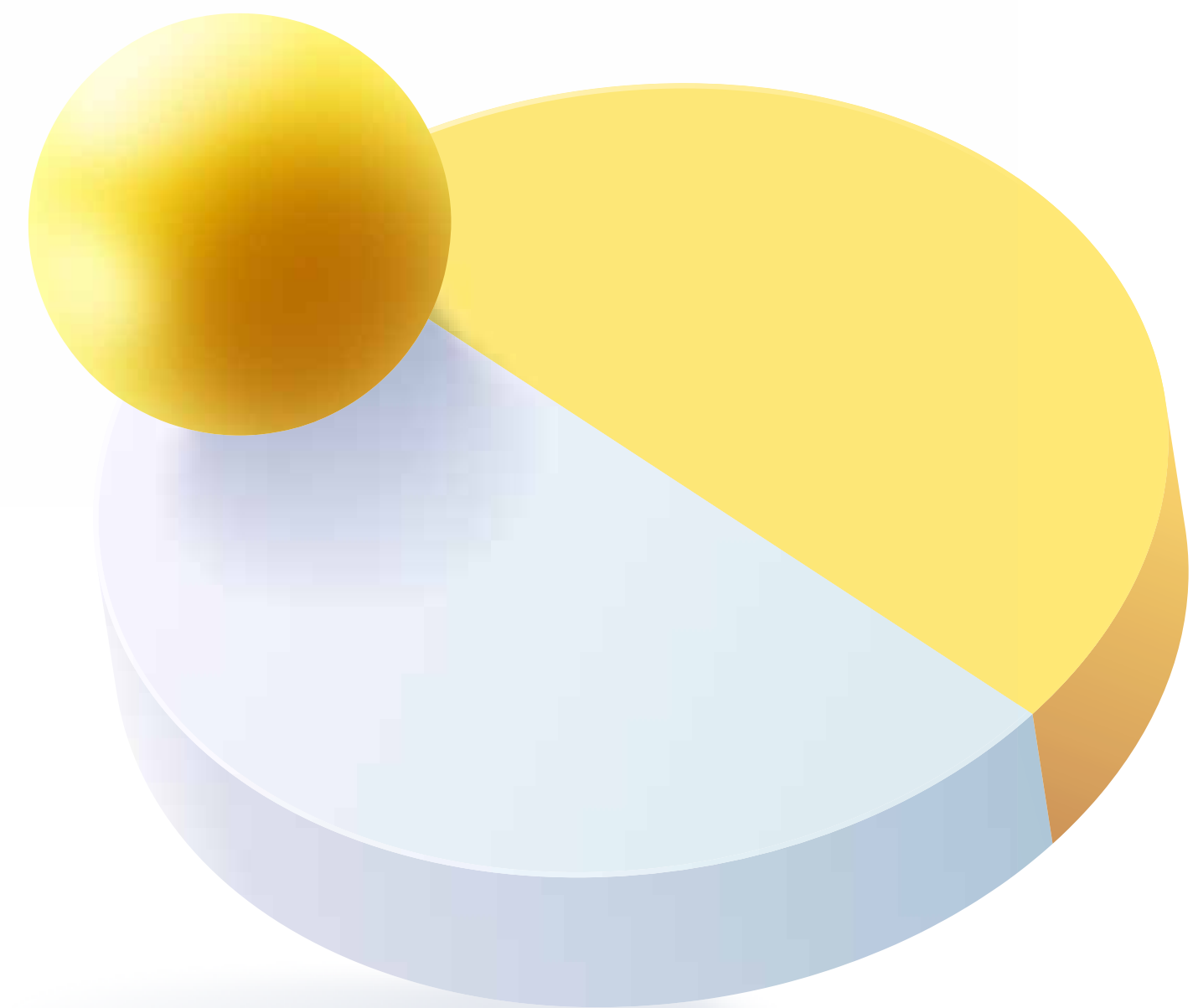

Ce vedem?

Până la finalul anului 2021 managerii estimează o recuperare în privința principalilor indicatori financiari ai companiilor.

Managerii se așteaptă ca cifra de afaceri și investițiile să crească cu 5% față de 2020, iar profitul cu 1%. Numărul angajaților și costurile de producție au o estimare de creștere de 2%.

Așteptările privind evoluția din 2021, în comparație cu situația din 2020, indică o tendință clară de redresare economică și revenirea la situația pre-pandemică într-un an și jumătate.

Percepția redresării economiei rămâne într-un orizont de 2 ani, la fel ca în Q3

În cât timp (luni de zile)
credeți că va avea loc...?

Redresarea economiei
naționale

28 luni

Q3 - 31 luni

Redresarea
economiei europene

23 luni

Q3 - 23 luni

Redresarea sectorului de
activitate din care faceți
parte

20 luni

Q3 - 20 luni

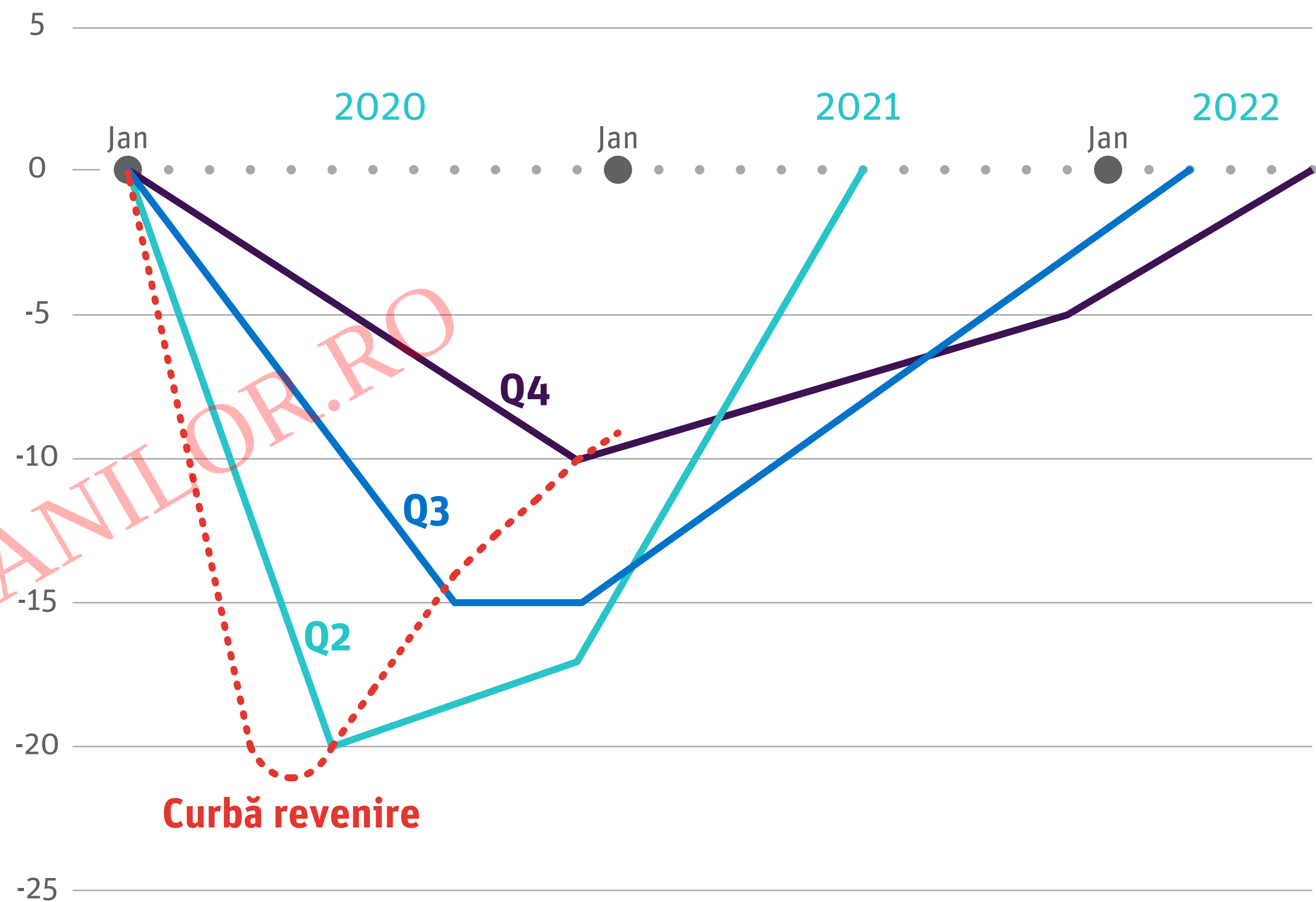
Revenirea companiei
dvs. la o cifră de
afaceri similară cu cea
din aprilie 2019

19 luni

Q3 - 18 luni

Managerii văd o criză în V, cu revenirea în 2 viteze, dar prelungirea pandemiei va crește durata revenirii, comparativ cu previziunile CONFIDEX.Q2.

În 2021 se va recupera circa jumătate
din scăderea din 2020, urmând ca la
mijlocul lui 2022 să revenim la situația
de dinainte de pandemie.

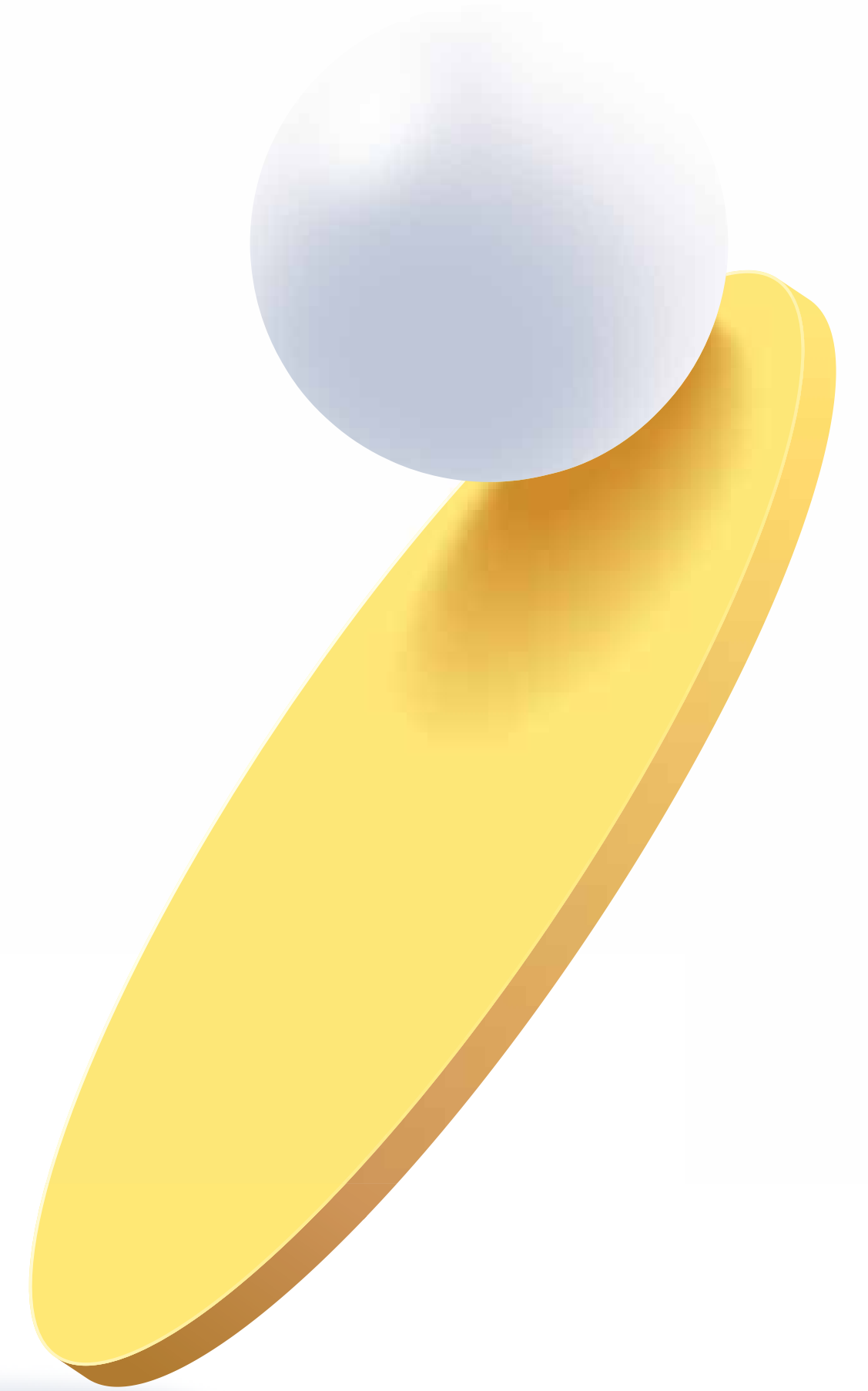
Ce vedem?

Durata estimată a redresării economiilor globale și europene rămâne estimată la circa 2 ani. Cea a economiei naționale s-a redus cu 3 luni, de la 31 la 28 de luni.

Perspectiva despre propria companie și sectorul de activitate rămâne optimistă. Redresarea acestora e preconizată să se producă în aproximativ 1 an și jumătate.

Companiile mari văd o redresare proprie cu circa 4 luni mai accelerată față estimările companiilor medii și mici.

Managerii din Comerț, Construcții și Servicii sunt cei mai optimiști în privința duratei de revenire a economiilor națională și europeană.

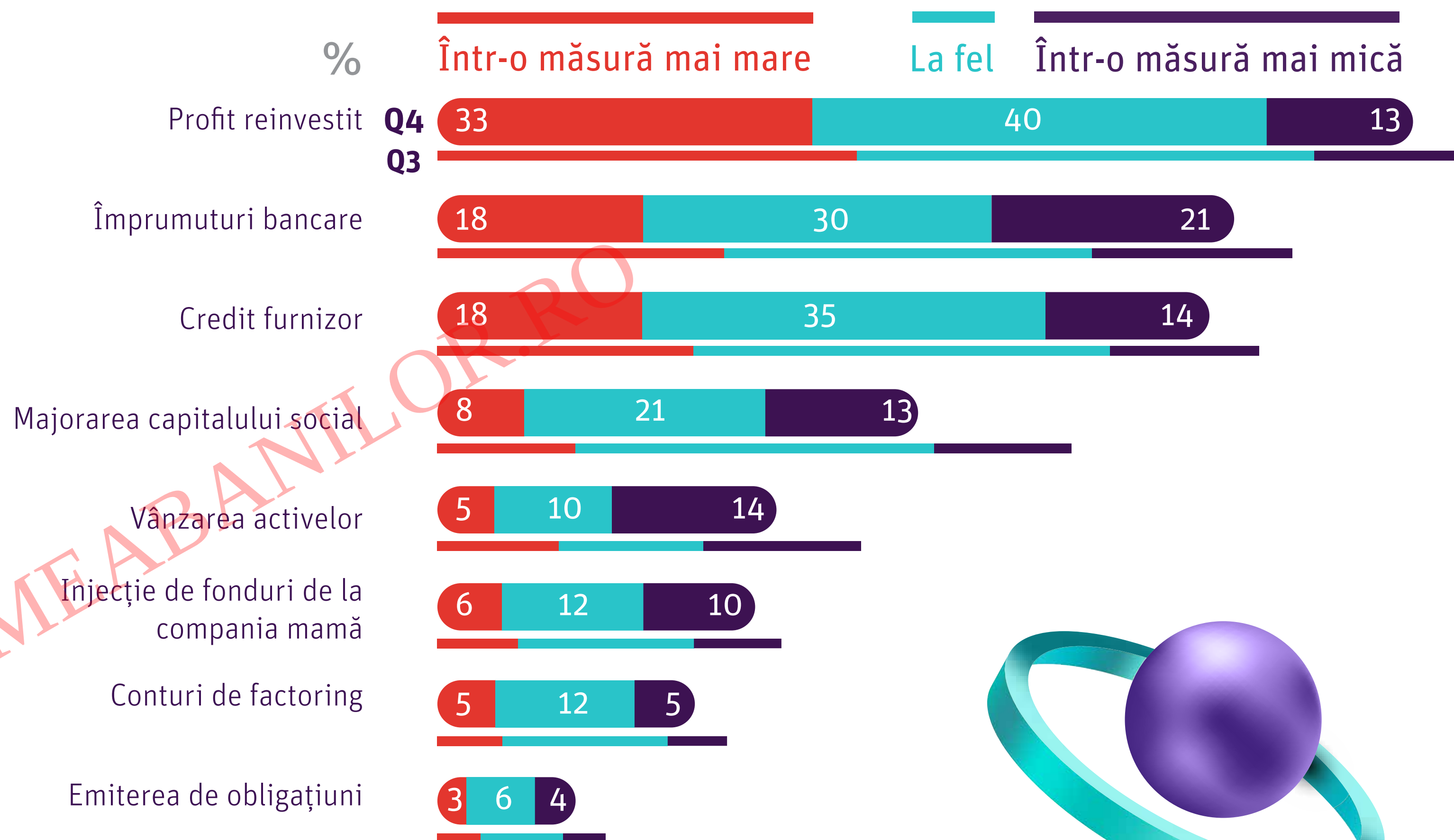

Principalele
instrumente financiare
ale redresării rămân
reinvestirea profitului
și împrumuturile
bancare

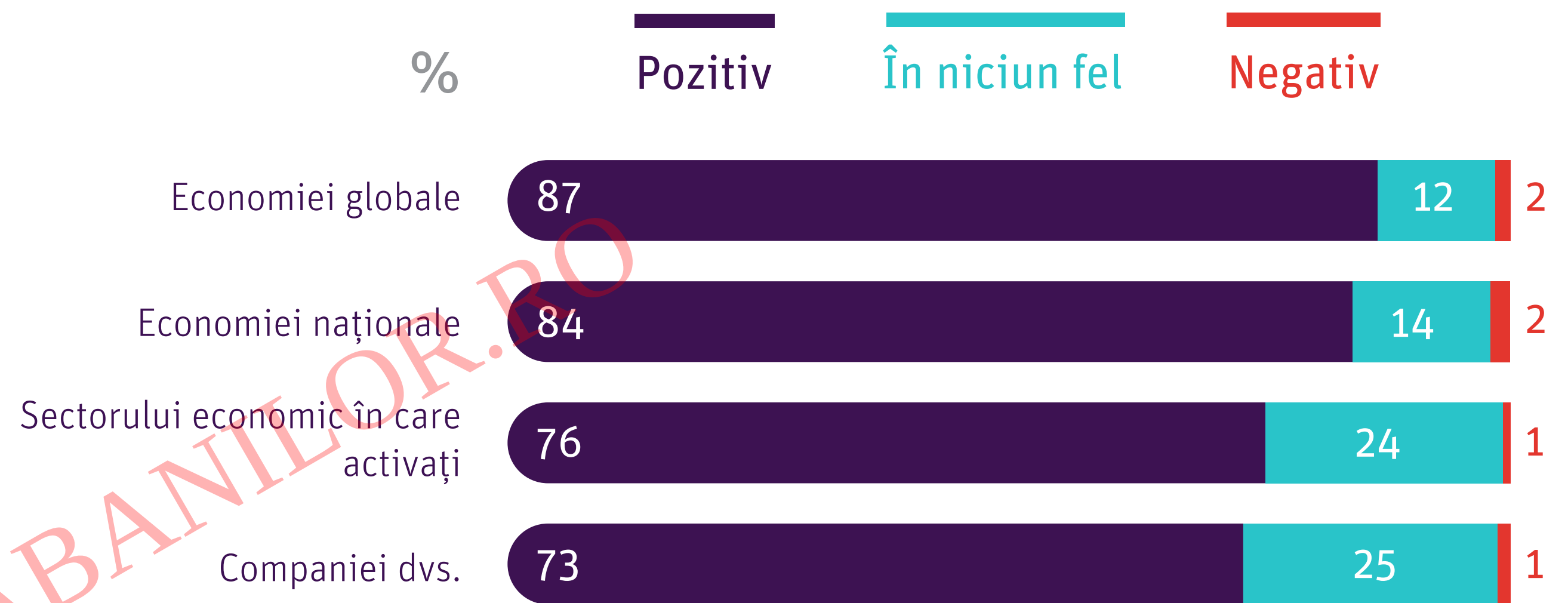
Mai puțini manageri optează pentru împrumuturi

În 2020, comparativ cu 2019,
utilizați sau veți utiliza într-o
măsură mai mare sau mai mică
următoarele surse de finanțare?

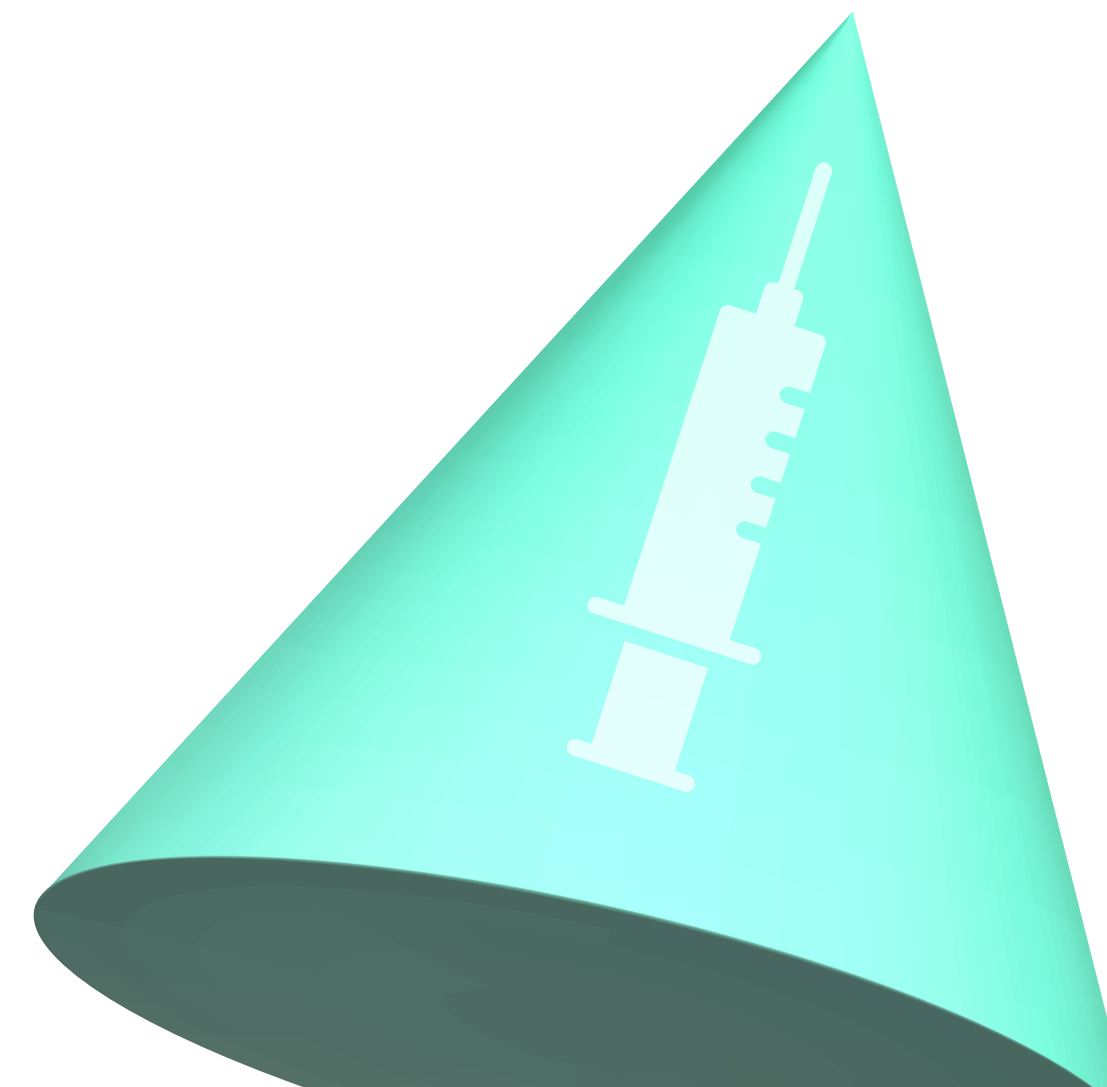

Majoritatea managerilor consideră că demararea **campaniei de vaccinare împotriva COVID** va avea un **impact pozitiv** asupra economiei pe toate nivelurile ei

?

Cum estimați că va influența campania de vaccinare evoluția...?

Ce vedem?

Aproape trei sferturi dintre manageri consideră că impactul campaniei de vaccinare va fi unul pozitiv pentru propria companie.

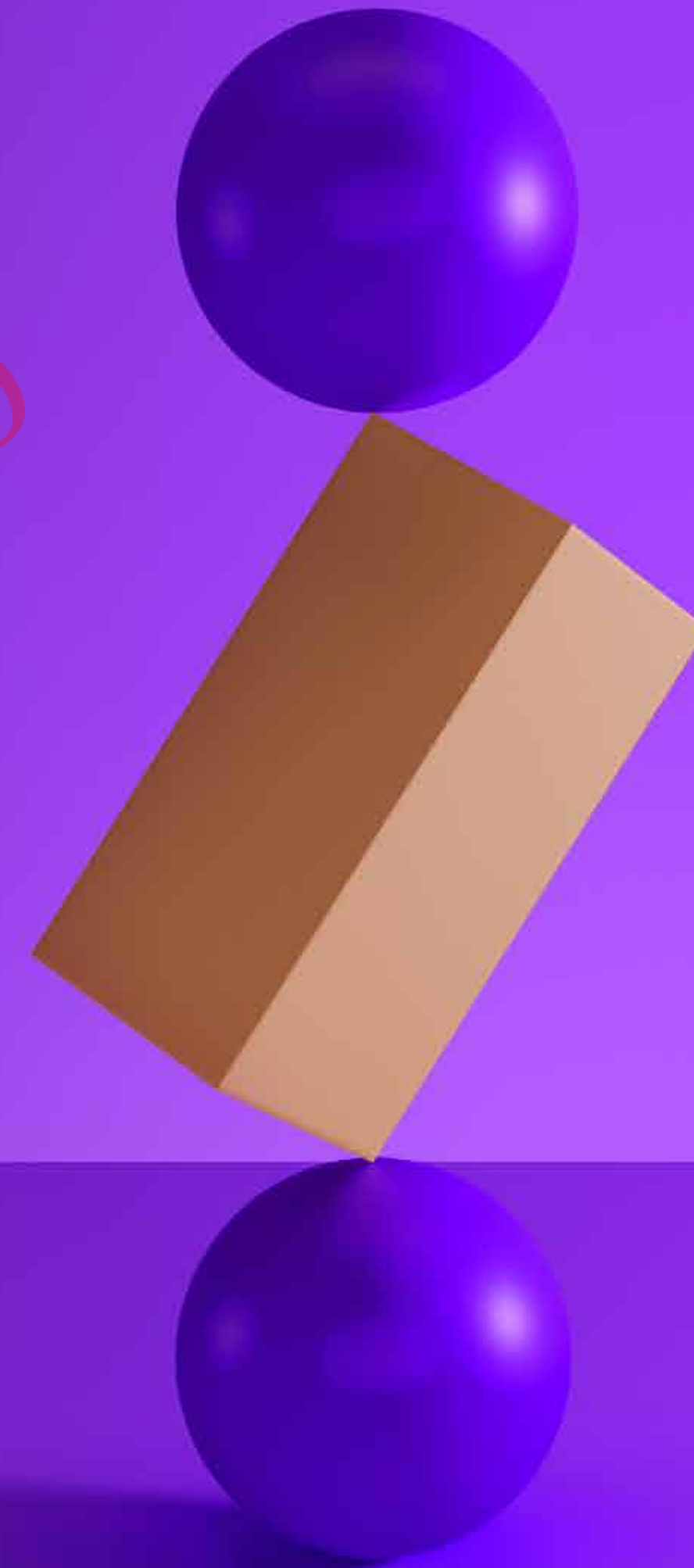
Alți 25% consideră că vaccinarea nu va influența în vreun fel evoluția companiei.

87% dintre respondenți văd o asocieră pozitivă între vaccinare și evoluția economiei globale.

05.

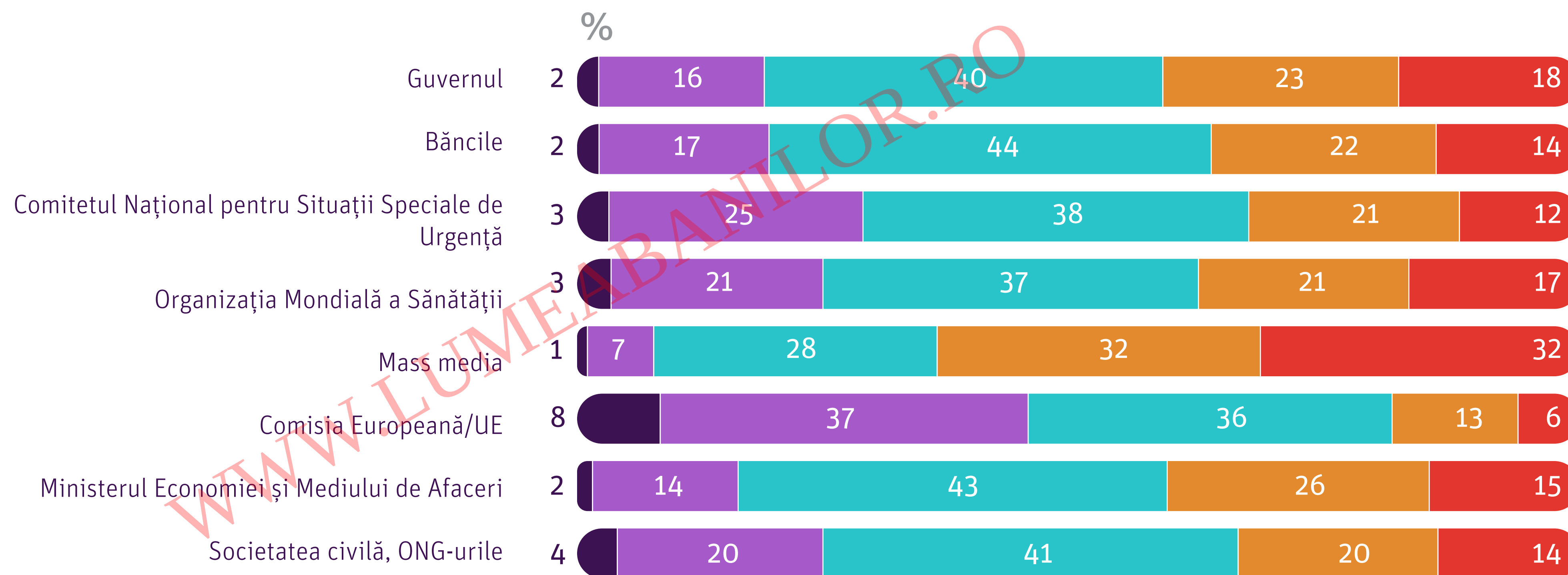
**Evaluarea
măsurilor
guvernamentale
din perioada
pandemiei**

Încrederea în instituții a rămas relativ constantă

?

Câtă încredere aveți în următoarele instituții în privința gestionării crizei provocate de pandemie?

Ce vedem?

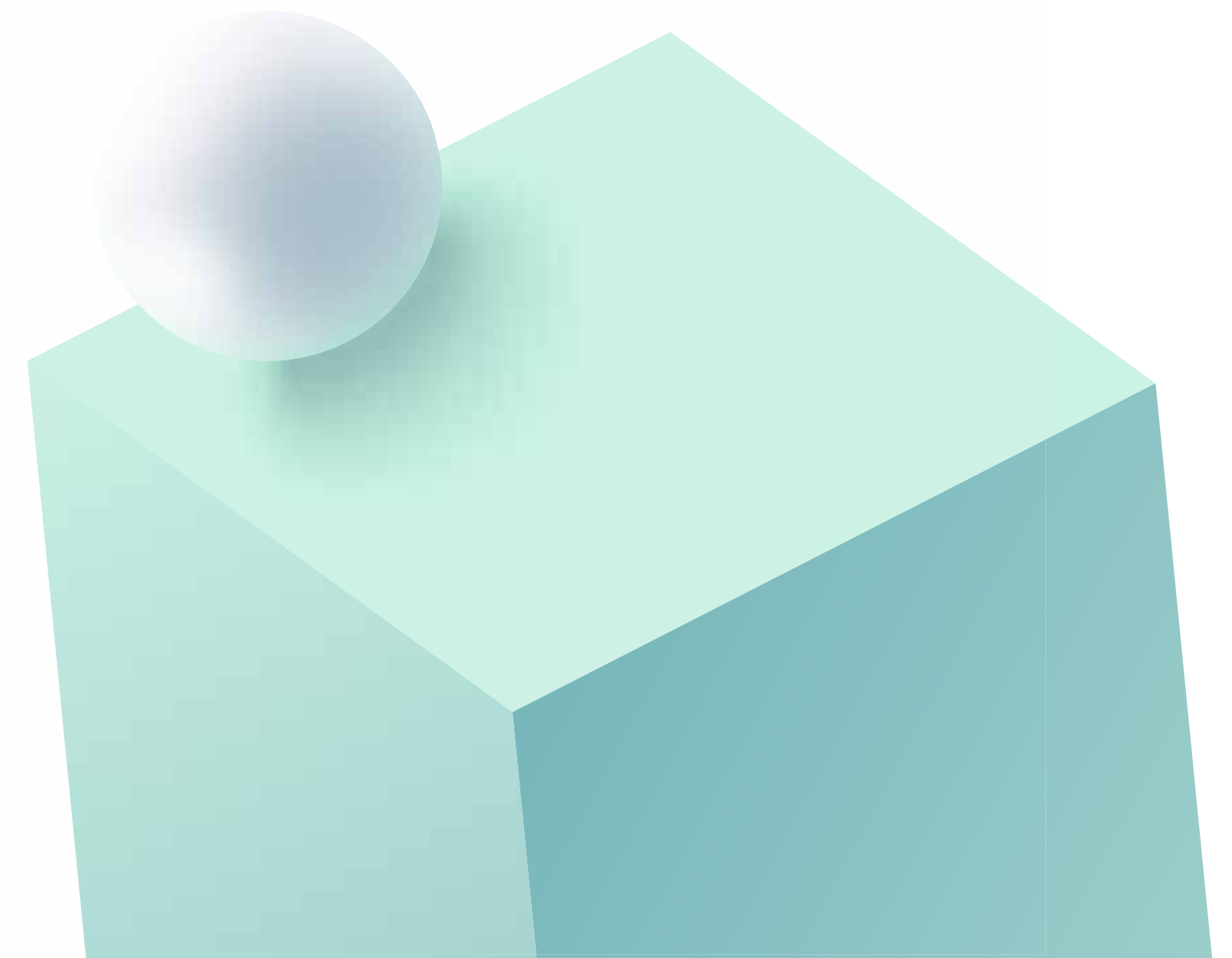
În continuare, Comitetul Național pentru Situații Speciale de Urgență (28%) și Comisia Europeană (45%) reprezintă instituțiile în care managerii au cea mai mare încredere.

Urmează ONG-urile și Organizația Mondială a Sănătății (OMS) cu câte 24%, iar băncile ating nivelul de 19%.

Guvernul și Ministerul Economiei sunt creditate cu un nivel de încredere moderat (16%-18%). Mass media (8%) e instituția în care managerii au mai puțină încredere.

Se reduce ponderea celor care au încredere puțină sau foarte puțină în guvern și în bănci.

WWW.LUMEABANILOR.RO

Crește cu 8% ponderea celor care consideră că măsurile guvernamentale au fost insuficiente față de amploarea pandemiei

Ce părere aveți, măsurile luate de Guvern în perioada de stare de urgență au fost...

Exagerate, supraestimând pericolul pandemiei și periclitând economia

Adecvate, potrivite efectelor pe care pandemia le-a cauzat

Adecvate, potrivite efectelor pe care pandemia le-a cauzat

Ce vedem?

Crește tendința de polarizare a managerilor.

Procentul managerilor care consideră măsurile luate de Guvern ca fiind adecvate crește la 50%.

Totodată ponderea celor care consideră că aceste măsuri sunt insuficiente ajunge la 8%.

Managerii din HORECA (39%) au considerat în cea mai mare măsură că acțiunile guvernamentale sunt exagerate, în timp ce 44% dintre managerii din Industrie și Construcții le-au considerat insuficiente.

Managerii companiilor cu cifră de afaceri mică percep într-o mai mare măsură răspunsul guvernului ca fiind exagerat.

06.

**Indicele
Confidex al
încrederii în
economie**

Construcția indicelui

Agregarea a 29 itemi privind:

Previziuni
privind evoluția
macroeconomică

Evaluarea evoluției
din ultimele 3 luni
și previziuni pentru
următoarele 3
luni în privința
unor indicatori ai
companiei

Încrederea
în instituțiile
guvernamentale
cheie

Agregarea acestor 29 itemi a generat 5 factori, cu valori cuprinse între 0 și 20 și care, însumate, conduc la un indice cu valori cuprinse între 0 și 100.

0 constituie percepția total negativă asupra economiei, 100 e asociată percepției total pozitive, iar 50 reprezintă valoarea mediană.

Listă indicatori componenți ai indicelui Confidex

Factori

Indicatori

1

Evaluarea accesului la diverse resurse, în ultimele 3 luni, comparativ cu 2019

1. Retenția de personal în ultimele 3 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2019
2. Accesul la creditare în ultimele 3 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2019
3. Relația cu băncile în ultimele 3 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2019
4. Relația cu clienții în ultimele 3 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2019
5. Relația cu furnizorii în ultimele 3 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2019
6. Capitalul de lucru în ultimele 3 luni comparativ cu aceeași perioadă din 2019

2

Evaluarea principalilor indicatori financiari ai propriei companii, în ultimele 3 luni

7. Cifra de afaceri a companiei acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
8. Profitul companiei acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
9. Numărul de angajați acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
10. Investițiile companiei acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului
11. Costurile de producție acum, comparativ cu previziunea de la începutul anului

Listă indicatori componenți ai indicelui Confindex

Factori

Indicatori

3

Previziuni privind evoluția unor indicatori macro-economici pentru următoarele 3 luni

1. Evoluție PIB
2. Evoluție șomaj
3. Evoluție inflație
4. Evoluția pieței de capital
5. Evoluția leului, în raport cu euro
6. Evoluția investițiilor publice
7. Evoluția investițiilor private

4

Previziuni privind evoluția principalilor indicatori financiari ai propriei companii, pentru final de an

8. Prognoza cifra de afaceri în decembrie 2020, comparativ cu previziunea de la începutul anului
9. Profitul companiei în decembrie 2020, comparativ cu previziunea de la începutul anului
10. Numărul de angajați în decembrie 2020, comparativ cu previziunea de la începutul anului
11. Investițiile companiei în decembrie 2020, comparativ cu previziunea de la începutul anului
12. Costurile de producție în decembrie 2020, comparativ cu previziunea de la începutul anului

5

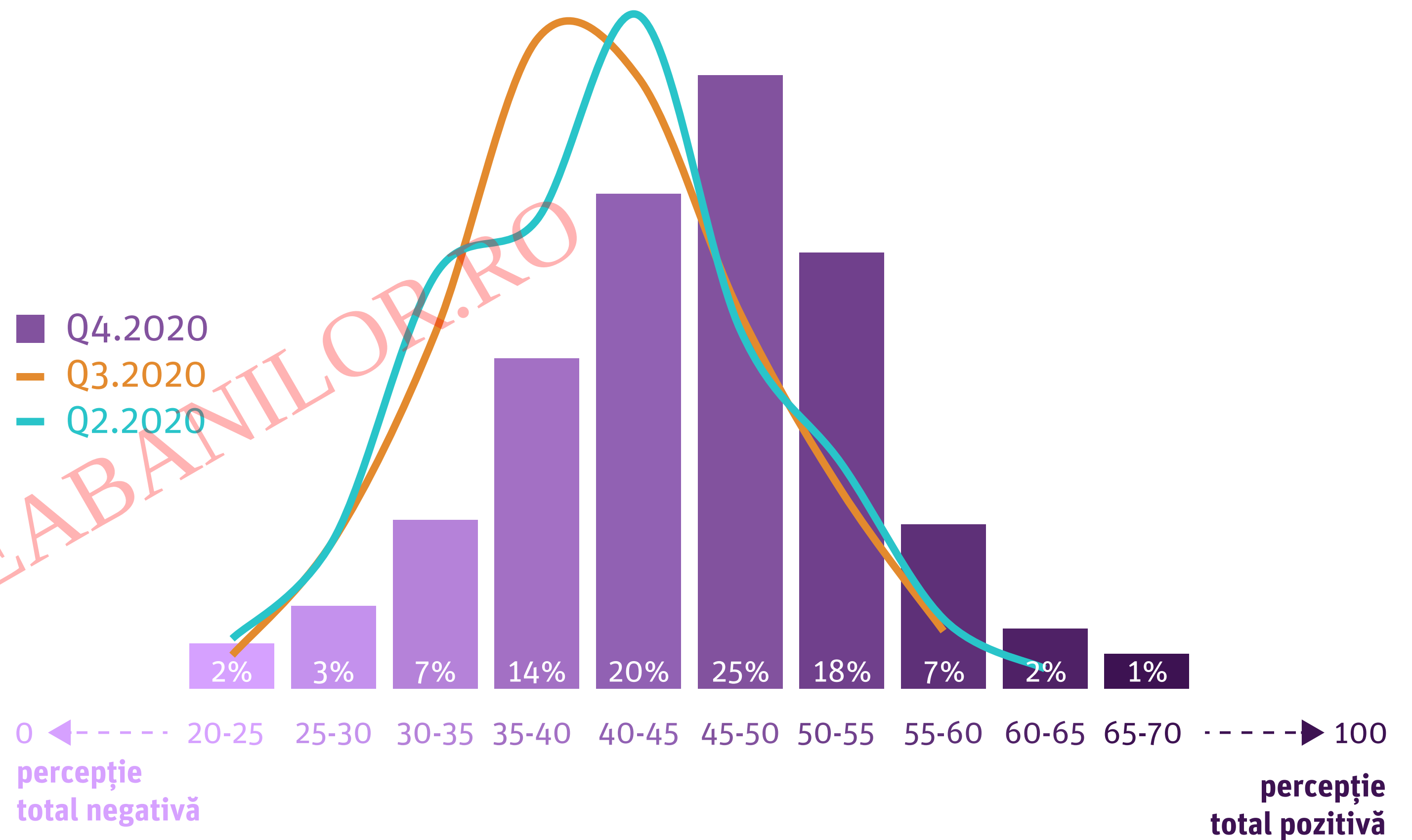
Încrederea în instituții

13. Încrederea în Guvern
14. Încrederea în bănci
15. Încrederea în mass media
16. Încrederea în UE
17. Încrederea în Min. Economiei și Mediului de Afaceri
18. Încrederea în organizațiile non-guvernamentale

Indicele CONFIDEX în Q4.2020

41
în Q3.2020

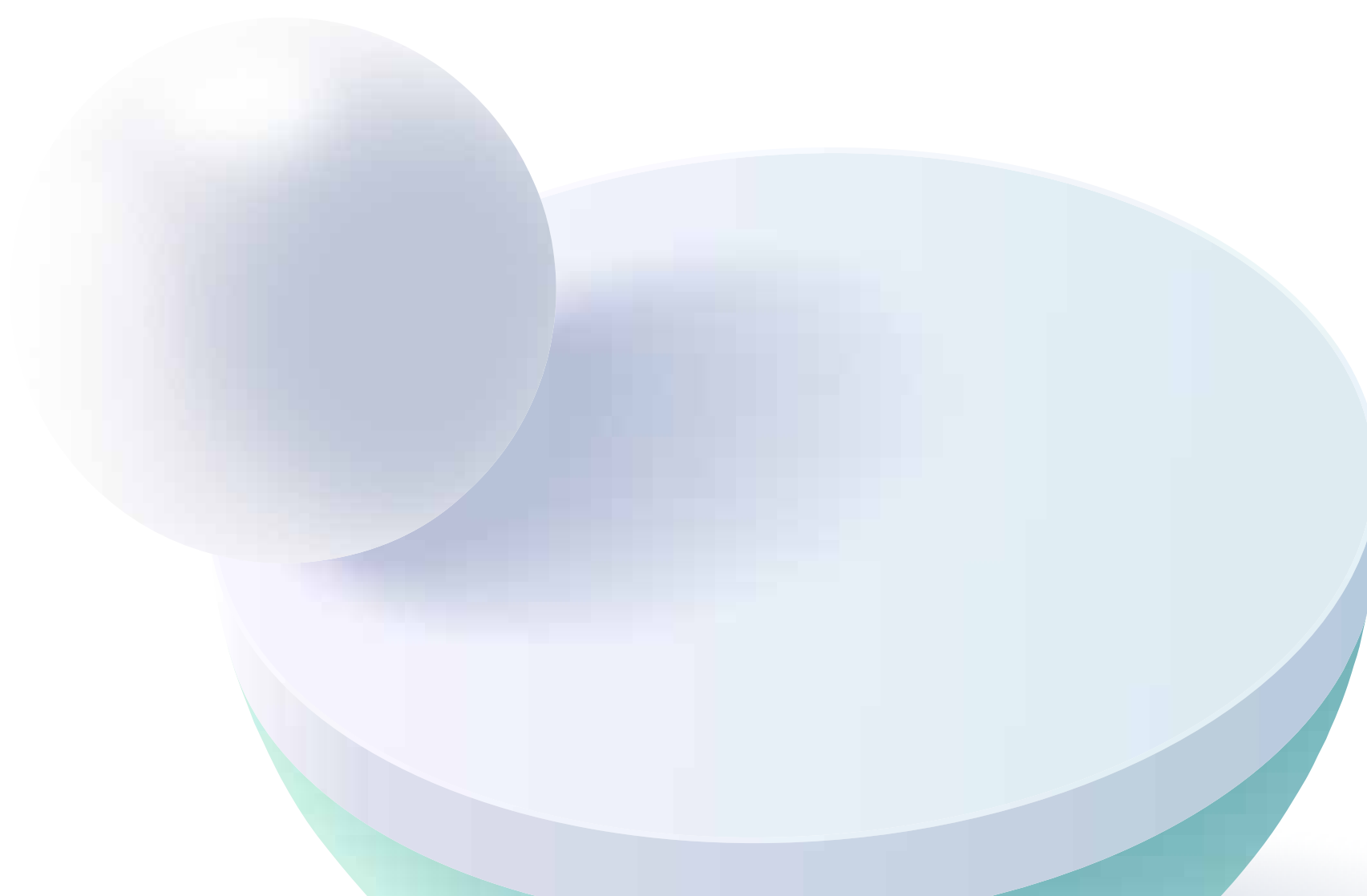

Ce vedem?

Față de Q2 și Q3, indicele CONFIDEX este mai mic în cazul companiilor mici (43.1) și mai mare în cazul companiilor medii (45.1) și mari (47).

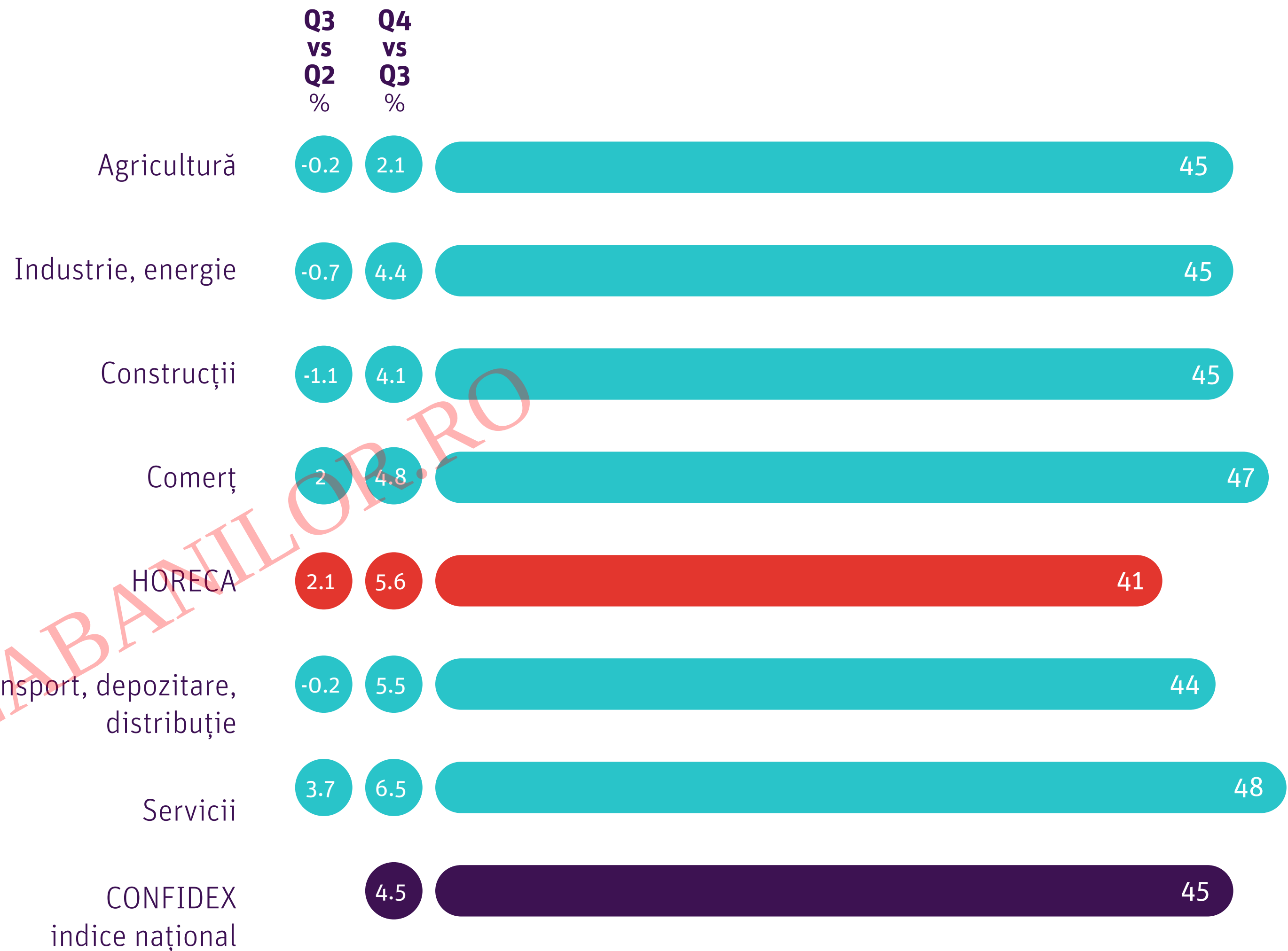
În cazul companiilor cu cifră de afaceri sub 100k euro, indicele CONFIDEX este 41.7 și confirmă tendința de scădere a încrederii în economie a companiilor mici, cele mai afectate de pandemie.

WWW.LUMEABANILOR.RO

Nivelul indicelui în raport cu sectoarele de activitate.

HORECA rămâne domeniul cel mai pesimist

Ce vedem?

Agricultură:
creștere redusă
(2 puncte)

Industria și Construcții:
creștere ponderată
(4 puncte)

**Comerț, HORECA,
Transporturi și Servicii:**
creștere accelerată
(5-7 puncte)

Confidex.Q4 2020

Despre încrederea în economie
în vremuri de criză

